

20. desember 2003

ORGAN FOR MENTAL, SOSIAL OG ØKONOMISK NYORIENTERING

Kr. 10,-

68. årgang

Nr. 11

VÅRT MÅL: Et fritt levende selvvirksomt samfunn
 VÅR METODE: Selvkontroll og hensynsløs, men objektiv kritikk
 VÅRT MIDDEL: Ny livsorientering bygget på Kristusimpulsen

MOTTO: Riv ned alle gjerder som skiller menneskene og hindrer dem fra å oppleve og erkjenne våre dype fellesinteresser innenfor vårt felles samfunn. Frem med helhetsfølelsen og totalitetsbevisstheten. Ned med partipolitikken og klassekampen. Frem med det frie levende selvvirksomme samfunn.

Hvem hadde ansvaret?

Av Sunniva Fjellbakk

Bergen kommune har bestemt at barnehjemsbarn skal få store erstatninger og foreningen «Retterferd for taperne» benytter mediaoppmærksomheten til å skaffe seg stadig flere medlemmer som vil ha penger som kompensasjon for en vond og vanskelig barndom. Men er det virkelig noen som mener at en sjekk eller et klapp på skulderen kan bøte på de uhyrlighetene som ble begått innenfor institusjonsmurene i Norge i perioden 1945–1980? Og hvem fører ordet på vegne av de som ble drept eller har tilbrakt hele sitt liv på psykiatriske institusjoner?

Under den tyske okkupasjonen av Norge ble det innført en arbeidsgiverfinansiert barnetrygd. Den 8. mai 1945 stanset utbetalingene mens midlene til trygden fortsatt ble trukket inn. Snart sto det millionbeløp på konto. Disse midlene benyttet Sosialdepartementet til å bygge store institusjoner som i stortingsdokumentene ble kalt «åndssvakehjem». Under ledelse av Karl Evang ble det så bygd opp et helt nytt forskningsfelt kalt «barnepsykiatri». Tidlig i 1950-årene var det i Norge bare en utdannet barnepsykiater. Hennes navn var Olaug Bassøe, og i et dokument som er tilgjengelig på Riksarkivet kan det leses at hun ikke hadde «den rette holdningen» til å være med på forskningen på dette fagfeltet. Derfor ble personer med «den rette holdningen» sendt til militære institusjoner i USA og til WHO i Geneve for å lære forskningsmetodene. De første resultatene av denne forskningen ble lagt frem på et WHO-seminar i Holmenkollen Hotell i 1957. Seminaret var meget lukket. Foruten Helsedirektoratets egne toppfolk var bare fire nordmenn til stede. Seminaret omhandlet hvordan normalt begavede barn kan gjøres til undermåle, og det er nærliggende å anta at

seminardokumentene var basert på den kliniske forskning som i årene fra 1945 og frem til seminardato var blitt drevet på tyskerunger, taterunger, sameunger og vergerådsunger.

Granskningen av overgrep mot barn og unge i norske institusjoner kan ikke begynne med de overlevendes beretninger. Den må starte i den andre enden, i WHO, Helsedirektoratet og i Riksarkivet, der utprøvingen av det som nå kalles psykofarmaka, men som den gang bar navnet «adferdsregulerende medisiner», blir dokumentert med doser og observert virkning. Sannsynligvis finnes det også oversikter over hvordan barn og unge er blitt utsatt for systematiske overgrep for deretter å bli tatt blodprøve av for å kartlegge kroppens kjemisk-hormonelle reaksjon. Når det er klarlagt hvilke aktiviteter som kan rubiseres under betegnelsen vitenskapelig forskning, er det relativt enkelt å dokumentere den uautomatiserte voldsbruk som enkelte ansatte utvilsomt har gjort seg skyldige i. Denne uautoriserte voldsbruken er kanhende den som er lettest å takle, både for ofrene og gjerningspersonenes etterlatte.

Fordi befolkningen i Norge altfor lenge har tatt det for gitt at enkeltindividers integritet og grunnleggende menneskerettigheter blir respektert, finnes det fortsatt intet reelt vern mot psykopatene i helsevesenet. Sannsynligvis er det bare to eller tre nordmenn som var deltakere i den «Wannseekonferanse» som gikk forut for beslutningen om å bruke norske barn som forsøksdyr i de samvittighetsløse forskernes kappløp for å finne effektive kjemiske stoffer og psykologiske metoder for «mind control». Bare ved å avdekke disse «anstifterne» og deres utenlandske oppdragsgiveres identitet er det mulig å hindre at noe lignende skjer igjen.

Jesuitter – før og nu m.m.

Av Svein Otto Hauffen

I S-liv nr 9, står et saklig innlegg av Thore Lie, «Farlige tider II» som innledes: «Jeg har lest med interesse innlegget «Farlige tider» i Samfunnsliv 20. august d.å. og vil komme med et utfyllende svar.» – Som vel snarere kunne betegnes som utfyllende kommentar? Undertegnedes nevnte innlegg 20. aug. var ikke saklig, men en ironisk satirisk, dels sarkastisk kommentar til T. Lies (TL) innlegg. «Protestantismen i endetiden». I sistnevnte kom – trolig vei «trykkfeilsdjevvelsk» medvirkning, i «reprise» 20. aug.)

Mitt nevnte innleggs konsekvente form var tilsiktet, til vekkende ettertanke om konsekvensene, av den sterkt antiøkumeniske tenkemåte som preget TLs nevnte innlegg. Til gjengjeld blir følgende kommentar i ironi-fri seriøsitet.

Uavhengig

Her nevnes at jeg hverken er katolikk eller protestant, hverken antroposof eller «Brochmannist», osv. Men at jeg er støttemedlem i Norsk Homøopatisk forening – uten å være praktiserende homøopat. Og at jeg finner god common sense i følgende treffende ord av BDB: «Jeg har vært innom alle de kjente sekter, og flere av dem har jeg lært noe av. Men jeg har aldri latt meg innfange av noen av de store «åndelige» hørsierer!» Forøvrig er jeg en uavhengig sannhetssøker, som i fordomsfrihet søker helhetsorientert, objektiv virkelighetsinnsikt. «Mange lider av usunn tro på Immanuel Kant», skrev Rudolf Steiner (som polemiserer overbevisende mot ham, bl.a. i sitt filosofiske hovedverk (før-antroposofisk) «Frihetens filosofi»). Det samme kunne sies om mange forhold til bl.a. paven, eller Martin Luther og til Steiner selv. Når benådelens stunder er over, er ikke få av deres mange

ytringer temmelig middelmådige. Og folk som vil innbilde seg at enhver ytring fra Steiner, Luther (ML) eller BDB, m.fl. må være toppen, er forblindet av sin «guru»-dyrkende ønsketenkning. Personlig lar jeg tvilen komme sannheten til gode, idet jeg «tvilende, dog ikke mistvilende» (Paulus), overprøvede prøver enhver tanke og ytring for erfaringens, kunnskapens og fornuftens domstol. Uansett hvem den skriver seg fra – undertegnende innbefattet.

Feilslutning?

I førnevnte innlegg siterer og kommenterer TL Jesuitt-eden. Interessant, ikke minst i historisk perspektiv. Det føyer seg inn i rekken av skarpt antikatolske innlegg som i årenes løp har stått i S-liv. Fortrinnsvis fra Bente og Abel Struksnæs som TL henviser til. Jeg skjønner godt TLs velmente forsøk på advarsler mot Jesuittene. På grunnlag av det siterte kan det vel i farten synes bra å følge Struksnæs instruksjoner om avvisning av all katolisisme. Men det kunne tenkes at det er en «kortslutning»/feilslutning? At den ensidige nærsynte sektortenkning fremkaller ubevisst mentale skylapper, som hindrer oversikt og innsyn til andre sider, områder og forandringer innenfor den omfattende katolske kirke (DKK)?

Frontkjempere

Treffende innleder TL slik: Jesuittene er den katolske kirkes frontkjempere». Nettopp. Bildet kan sees i et utvidet perspektiv. Der propagandaforførte norske frontkjempere trodde de gjorde fedreland og landsmenn en tjeneste ved å kjempe på østfronten. Det var ikke Norges, men kun nasistiske ideologers krig de deltok i. Frontkjemperne var ikke identisk med det norske folk. Strengt talt heller ikke med Nasjonal Samling. De jesuittiske frontkjempere er ikke katolikkenes, men sin spesielle ordens frontkjempere. For millioner

av katolikker er protestantene ingen fiender, ikke engang fiktive fiender. De ideologiske frontkjempere går sitt eget løp.

Den flammende bakgrunn

Jesuitt-eden er et tidstypisk produkt – av Ignatius Loyolas ekstremt glødende rett-troenhetsfantatisme. Fremprovosert av datidens brennende reformasjonsiver. Protestantismens utbredelse minnet tidvis om en steppebrann, og fremprovoserte derved en tilsvarende motild. Forståelig på bakgrunn av den helvetesild som herjet i kampens hete, hvor protestanter ikke gikk mindre voldelig frem enn katolikker.

Det skjedde i en tid hvor man lett forvekslet kristendommen med kirken og Kristus med paven. Hvorved man fremprovoserte en tilsvarende villfarelse på motsatt side – hvor man suggererte seg og andre til den skjebnesvangre feilslutning at (datidens) paven var selve anti-Krist. Det gjensidige rødgjødende hat på begge sider, bevirket en kollektiv sinnsformørkelse som gjorde alle parter til villige redskaper for Diabolos' og anti-Krists ånd. Hvorved de besatte ble så totalformørket sjelelig svartedaude, at millioner av mennesker, i kristendommens misbrukte navn, slo hverandre ihjel – gjennom 30-årskrigen.

Omsider endte denne, ilden sluknet, hat og religiøs fanatisme likeså, slik at sunn fornuft kunne gjøre seg gjeldende.

Tidene forandrer seg

Man konsoliderte sine stillinger i pavekirken, såvel som i Lutherkirken. Tidene forandrer seg, og mangt med dem.

Mektige motmakter dukket opp fra avgrunnen, i antikristelig, menneske- og Guds fiendtlighet. Av disse ble, ikke minst nasismen og kommunismen, også kirkelige motstan-

■ forts. side 4

GOD JUL OG GODT NYTTÅR
TIL ALLE VÅRE VENNER

Samfunnsliv

Grunnlagt
1931

Med i redaksjonen

Sosialpsykologisk avis

Organ for folkebevegelsen
for ny livsorientering
(Tidligere Samfundspartiet)Astrid Strømme
Indre Sædal 16
50 44 NattlandBertram Dybwad Brochmann
grunnleggerAnders Ryste
disponent og
hjelperektor
6150 ØrstaDag Ove Johansen
8200 Fauske
tlf. 756 42 754E-post: dagoj@online.no
redaktørVed innbetalinger benyttes
NB!

Postgironr.: 0532.08.40645

Internett: <http://home.online.no/~dagoj/SAMFLIU.HTM>
eller direkte link <http://samfunnsliv.freeservers.com>

LEDER -

Skammens mur

9. november er kjent som Krystallnatten da Hitler og hans regime for alvor startet utryddelsen av jødene. Det var ikke araberne men derimot det kristne Europa som utryddet seks millioner jøder:

Det var det kristne Europa og USA som etterpå sonet for dette ved å gi jødene et landområde som de tok fra et annet folk. Israel selv har ikke nøydt seg med det de fikk, men har bare tatt mer og mer. Muren som nå bygges er ikke en mur mellom jøder og palestinere. Det er en mur på palestinsk område som rammer over to hundre tusen palestinere og skaper sosial og økonomisk katastrofe for dem.

I 1989 falt Berlin-muren, i 1994 var det slutt på apartheidregimet i Sør-Afrika og begge har havnet på historiens skraphaug. Likevel gjen- tar Israel disse historiske feilgrep i 2003 ved å reise elektriske gjerder, vaktårn og en mur som vi kjenner så altfor godt. Muren er en metode til å rane til seg olivenlunder, vann og verdier på og samtidig sette palestinere i en nedverdiggende situasjon som bare vil skape mer uro og opprør og flere selvmordsaktivister.

Det er forunderlig at et land som kaller seg et demokrati ikke skjønner at over 50 år på den samme krigsstien for å løse sitt sikkerhetsproblem, bare skaper enda flere problemer for land og folk.

Et barn ble skutt i Betlehem, sto det å lese i en avis for en tid tilbake. Denne gang var det en palestinsk smågutt. Det er blitt drept mange gjennom årene, både av palestinske og israelske barn. I den søte juletid skaper slike ord en vond smak i munnen, fordi det nettopp i Betlehem ble født et barn for 2000 år siden, et barn som senere skulle skape bølger blant den tids religiøst besatte mennesker. Han fortalte menneskene om en annen vei å gå, ikke voldens blodige vei, men kjærlighetens vei, den som tilgir alt og tåler alt. Selv sine fiender skulle man elske, sa denne mannen med freidig mine til de skriftlærde på den tiden. Han ville forandre menneskenes innstilling og holdninger, fra å være en hevngjerrig øye-for-øye-besatt til å bli et menneske som fulgte kjærlighetens vei: gjør mot andre det du vil at andre skal gjøre mot deg.

Anno 2003 står fortsatt øye-for-øye-mentaliteten urokkelig og fast hos Ariel Sharon og hans kumpaner. Men som Gandhi sa det: Øye for øye gjør hele verden blind.

Det er det som der i ferd med å skje i Midtøsten, det området som skapte Jesus. Han som fikk blinde til å se, ikke fysisk blinde, men åndelig forblindete mennesker som hadde størknet fast i sin salige tro og trodde blindt på hevns engel isteden for kjærlighetens forløsende kraft.

Når en blind leder en blind, faller begge i grøften. Det er Israel i et nøtteskall i en skjebnetid bak skammens mur.

□ døj

Sommeren 2002 var brennhet i Nordland. Denne halvannet år gamle elgkalven var så uttørret at den ikke klarte å drikke selv fra elven. Var stiv og støl og det skummet fra munnen. Det endte med at min kone Ann ga den vann å drikke fra en brusflaske. Hun var litt engstelig til å begynne med, men etter hvert følte hun seg trygg på elgkalven. Selv overtok jeg vanningen og kalven drakk minst 8 liter vann før den selv tok til å drikke av elven. Foto: Dag Ove Johansen, juli 2002

Muslimane vil ha rentefrie bankar

«Anders Ryste sin kjepphest er å skrive om pengane», blir det sagt. Nei, så menn. Det er ikkje sant. Eg skriv om korleis menneska i vår vestlege verd, i dag diktar liv og verdi inn i pengane. Det gjer ikkje muslimane t.d. For kort tid sidan vart det slege til lyd frå muslimar, innflytta til Noreg, om ein rentefri bank i Oslo. Men, brått vart det stilt om dette. Fekk ikkje muslimane fram tanken sin, eller er den nye bankplanen enno i emning?

Sjølv utan renter, så er der utvikling også i dein muslimske landa. Det skulle vere interessant å vite kor stor arbeidsløyse der pr i dag finst i Iran i høve til t.d. i Tyskland eller England? Arbeidsløyseprosenten er eit mål på korleis vedkomande land er styrt og stelt.

Ei økonomiform utan renter, har opphavelig sin grunn i landet sin religion. Islam kom ikkje fram mellom arabarane før 7-800 år etter Kristus: «Han hadde sagt, at du meistar ikkje åndslivet ditt, utan at du lærer å gjere skilnad på Guds ånd som bur i alle menneske, og den oppdikta og verditenkte ånda som går under namnet Mammon». Guds ånd er den ånda som skil menneska frå alt som elles er skapt og som gir oss fyrsteretten til å skape utviklinga vidare.

Når eg skriv om renta, så lat meg straks få legge til. Vi hadde ikkje

greidd å ta turen til månen, utan at det var lukkast i eit land å trylle fram dei digre kapitalane, bygd på nettopp renta, som skulle til for å fullføre den bragda. Men kva når utviklinga teknisk og kommersielt er komen dit, at nærsagt alt som menneska treng til, er gitt oss i fanget. Haugen av søppel som menneska ikkje lenger treng til, er blitt så stor, at den var synleg rundt New York like frå månen. Sjå, då er spørsmålet:

Var ikkje renta på pengane berre eit førebels, fiktivt hjelpemiddel, før menneska hadde lært å framskaffe det stoppa og overfylte målet? Og blir ikkje pengane i dag tikka innatt i bankane, gjennom den moderne kommunikasjonen mellom seljar og kjøpar? Så både muslimane og vestens folk, kan ta det med knusande ro. Ei heilt ny teknisk/kommersiell utvikling mellom land og folk og folk innbyrdes, vil setje fiktivrenta på pengane ut av spel.

Anders Ryste

PS: Veksten i det moderne samfunns reelle produksjon, gir den verkelege renta.

D.S.

P.S. Vestverda sine sosialøkonomar er blinde for ovanstående, men neppe muslimske økonomar.

D.S.

KRIGEN ER IKKE SLUTT!

1. mai erklærte president George W. Bush at krigen mot Irak var slutt. Han sto seierssikker ombord i et hangarskip med et svært banner i bakgrunnen der det sto: MISSION ACCOMPLISHED.

Nå sier han brått at USA fortsatt er i krig. Greitt å vite når resten av verden allerede vet det...

DOJ

Redaktører 2003

JANUAR: Dag Ove Johansen
FEBRUAR: Astrid Strømme
MARS: Dag Ove Johansen
APRIL: Astrid Strømme
MAI: Dag Ove Johansen

JUNI:
AUGUST:
SEPTEMBER:
OKTOBER:
NOVEMBER:
DESEMBER:

Astrid Strømme
Dag Ove Johansen
Astrid Strømme
Dag Ove Johansen
Astrid Strømme
Dag Ove Johansen

Snudd på hodet

Før hadde vi et uttrykk som het «arbeidet adler mannen». I dag har vi snudd det på hodet og sier «kapitalen adler mannen».

Kåre Willoch
tidl. statsminister
til NTB

Statsminister
Kjell Magne Bondevik
pr telefax

Statsløse personers rettslige stilling i Norge

Som det eneste av FN's snart 200 medlemsland har Norge unnlatt å ratifisere selve Grunnloven for internasjonalt samarbeid, The UN Law on Treaties. Hva årsaken til dette er, skal jeg ikke komme inn på her, men bare kort nevne at følgen blir at norske saksbehandlere ikke lærer den selvfølgelig grunnsetning at interne lovbestemmelser ikke kan benyttes som grunnlag for å unnlate å oppfylle konvensjonsforpliktelser.

Norge er part i UN Convention relating to the status of stateless persons, 28. september 1954. Etter denne konvensjonen plikter norske myndigheter å gi statsløse personer som oppholder seg lovlig i Norge de samme rettigheter som EU-borgere og overføringsflyktninger. Jeg kan ikke se at dette avspeiles i forskrifter og rundskriv til trygdlovgivning, skattelovgivning og fremmedlovgivning og ber opplyst om årsaken til dette er at regjeringen ikke kjenner til Norges konvensjonsforpliktelse, eller om det etter ønske fra EU-kommisjonen er truffet bestemmelse om å sabotere statsløse personers rettigheter.

Med hilsen
Sunniva Fjellbakk

Med det gamle

Våre tankar om omsut og hjelp blir verande i hovudet. I politisk kappestrid og andre tevlingar kan dei kanskje nå munnen. Elles er alt med det gamle. Grafse til seg mest mogeleg mens det ennå er tid.

Tormod Uleberg
Vennesla

Fra Samfundspartiets virksomhet på 30-tallet:

Mitt særvotum i Stortingets protokollkomite

I forbindelse med min interpellasjon i Norges Storting tør det her være av interesse å lese hva jeg samtidig som medlem av Stortingets Protokollkomite skrev i et særvotum i en komiteinnstilling til Odelstinget.

Den gjengis her med en kort kommentar nedenfor av den danske forfatter Johs. Hohlenberg:

«Enhver vet jo at den norske nasjons egentlige og hovedsaklige næringsveier, som gir positivt skattbare, virkelige inntekter, i det vesentlige består av følgende: Landbruk, fedrift, skogbruk, fiskeri, foredlingsarbeide, industri, handverk, skipsfart. Enn videre vet jo enhver at nasjonens vesentlige utgifter og omkostninger består av følgende: Administrasjonen i stat, fylker og kommuner, varehandel, transport, reklamevesen, bankvesen (heri medregnet renter av alt leiet gull og av lån hos fremmede), rettsvesen, militærvesen, sykehus og legevesen, fengsler og asyl, forrentning av pengesonds (som særlig betraktes og beskattes som inntekter), penge-lotteriet, vinmonopolet og andre monopoler, aviser og trykksaker, kirkevesen og sektvesen, negativt skolevesen, negativ vitenskap («problemkultur»), klassekamp, politi, sprogstrid, forbud, rusdrikk, folkefester m.m.m. Landets finansielle ledelse setter tingene på hodet. Man skulle nå tenke seg at enhver var seg fullt bevisst at et lands økonomiske velstand beror på at man innskrenker omkostningene og utgiftene og øker inntektene. Isteden derfor har regjeringen med støtte av stortingsmenn fra alle partier og under statsrevisjonens approbasjon uavlatelig øket samfunnets omkostninger og utgifter under navn av «sparepolitikk», mens den uavlatelig innskrenker inntektssiden (de reale norske næringsveier) under navn av lønnsomhetslinjen.

Etter de nåværende statsregnskaper å dømme, kunne man tro at f.eks. landbruket og fisket, industrien og det produktive arbeide er samfunnsutgifter, og vindriking, sigarettroyking og bankvirksomhet er inntekter for samfunnet, i det den sittende regjering gjentatte ganger har tatt skritt til å redusere produksjonen innen landbruk og fiskeri, mens den uavlatelig har søkt å fremme virksomheten som vinmonopol, pengelotteri, forsikringsvesen o.l. Hvis denne regjeringens finansteknikk var riktig og hadde noe med virkelighetens verden å bestille, så ville det også være sant at f.eks. arbeidsledighet og sparepolitikk var virkelig og sann spareøkonomi. Men da enhver burde forstå at det forholder seg omvendt, at f.eks. arbeidsledighet er det motsatte av sparing, skulle man også kunne innse i hvilken grad den norske finansledelse i de senere år har ledet folket ut på økonomisk glattis.

Selvfolgelig vil man

ved en slik politisk forfalsket økonomi som den norske regjering har praktisert, en lang tid kunne narre arbeidere, bønder, fiskere, håndverkere, industridrivende og handlende derved, at man lar dem innkassere en tilsynelatende høy lønn og god

pris, samt derved at man uavlatelig for folkets regning leier stadig flere og flere tjenere til offentlig tjeneste, og derved får disse til å støtte de styrende, hvis antall uavlatelig vokser. Ser man imidlertid hele nasjonens inntekter og utgifter som et regnskapsmessig hele, så vil man forholdsvis lett få øye på regjeringens feilaktige finanspolitikk. Det er nemlig meget lett å få lønninger, priser og alle former for pengeprofitt og oppdiktet fortjeneste til å stige, når man bare sørger for uavlatelig å øke samfunnets (nasjonens) utgiftsside så denne alltid på forhånd sluker mulige produksjonsoverskudd og nytten av alle tekniske fremskritt. Det ser da ut for den enkelte som om man «tjener penger» og folk flest skriver i god tro under på sine selv-angivelser at de på ære og samvittighet blir rikere. Men sannheten er at den finanstekniske ledelse fører både seg selv og folket bak lyset.

I lengden

må et slikt offentlig, organisert, ubevisst selvbedrag og folkebedrag føre til endelig ruin for alle partier, i det alle folkets virkelige næringsveier til sist legges øde. Det er jo dette man nå opplever.

– Overgangsperioden fra jevn velstand til fullstendig ruin og økonomisk sammenbrudd kalles for «krise» og foranstaltningene for å fremskynde ruinen kalles for «kriseforanstaltninger». Jeg finner at dette forhold ikke lenger bør skjules for offentligheten.

Det er også klart

at staten som politisk institusjon til en viss grad og til en viss tid kan holde det gående ved å beskatte den oppdiktete fortjeneste og den imaginære inntekt, samt ved å beskytte alle de immaterielt sysselsatte personer på samfunnets utgiftsside (f.eks. leger, politikere, postbud, sakførere osv.) Og i en viss grad kan man selvfølgelig også holde den illusjon oppe at f.eks. Pengelotteriet er samfunnsmessige inntekter for så vidt som at pengene går inn i statskassen. Men da hele statens drift ligger på det samme samfunns debetside, for hvilket både bankene, monopolene og Pengelotteriet i forveien er debetposter, så er det klart at de endelige underskudd til sist må bli enorme. Når man nemlig, som i vår norske statsøkonomi, forbytter utgiftssiden med inntektssiden, idet man beskatter utgiftene som om de var inntekter, så kan den endelige differanse ikke unngå å bli den dobbelte. Dette viser seg da også til evindens, idet de nåværende underskudd som bekjent går opp i flere milliarder kroner. I den politiske økonomi kalles dette underskudd riktignok for formue (f.eks. statsobligasjoner,

kommuneobligasjoner o.l.), men enhver må forstå at dette, samfunnsmessig sett, er forpliktelser, dvs. gjeld.

Hvis regjeringens skattepolitikk

var riktig, så ville f.eks. samfunnet bli rikere jo mer legene tjente penger på sykdommer, og man ville kunne bygge millionrådhuset for skatten på verdistigningen. Man ville kunne lønne skolelærerne ved å beskatte postbud, og lønne postbud ved å beskutte skolelærere. Men i den bitre virkelighets verden som vi lever i, er det faktiske og positivt riktige forhold dette som foran er påvist, nemlig at vårt folks økonomiske velferd beror på de materielle erhverv som den norske regjering systematisk fortrenger til fordel for de utgiftsmedførende immaterielle. Derved fullbyrder regjeringen landets og folkets endelige ruin, og vårt nasjonale selvstyre bringes igjen i fare –.

Ved den her påpekte

regnskapsmessige forbytning av folkets realverdier med skinninntekter, har det hittil lyktes de såkalte borgerpartier og arbeiderpartier å kaste sine velgere blår i øynene, i det man uavlatelig lokker folket med «returprovisjoner» (såkalte bevilgninger), som umiddelbart forut er inndrevet fra folket ved synlig og usynlig beskatning av oppdiktet arbeidslønn og oppdiktet profitt. De av arbeiderpartiet utarbeidede kriseforslag og krisepaner beviser i alle enkeltheter at også arbeiderpartiets tillitsmenn går med på denne samfunnsødeleggende «kapitalistiske» finanskunst. Der er ingen kvalitativ forskjell i denne henseende mellom noen av partiene.

Ved at de partipolitiske statsmenn

også organiserer seg og sin finanslek på internasjonal tumleplass, håper de visstnok å kunne holde spillet gående, i det man stadig henviser til «internasjonale hensyn». Derved lykkes det til en viss grad å avværpe, respektive maktstjele all ærlig kritikk og all sunn dømmekraft, inntil den alminnelige mening til slutt aksepterer den lære at krisens problemer er uløselige. Men da ingen regjering i verden – selv ikke med internasjonal bistand – kan gjøre minus til pluss eller utgift til inntekt, så sørger utviklingen selv for at illusjonen brister og at dagdrømmeriet oppklares.,

B. Dybwad Brochmann

Johs. Hohlenbergs kommentarer til samme

som i sin tid i «Janus» gikk sterkt inn for mitt nye sosialøkonomiske

grunnsyn uttaler bl.a. følgende i anledning foranstående særvotum.

«Der er i denne

klart og nøkternt formulerte redegjørelse ikke et eneste punkt som ikke, for den som gjør seg den uleilighet å tenke tingene til bunns, er i full overensstemmelse med virkeligheten. Når så få allikevel er istand til å se det, ligger det i at vi virkelig lever i et utviklings knutepunkt, hvor så

mange nye forhold griper inn, at den grad av skarphet i tenkingen som hittil har vært tilstrekkelig til å forstå disse sammenhengene, ikke lenger strekker til. Det er klart nok at grunnlaget for et samfunns økonomi beror på likevekten mellom de materielle og de immaterielle erhverv.»

RUMSFELDT'S TALER MED DOBBEL TUNGE

Etter at et amerikansk helikopter med skutt ned i Irak søndag uttalte Donald Rumsfeldt at dette var det verste angrepet etter at krigen i Irak var slutt. Senere på dagen uttalte han i samme forbindelse at "forferdelige ting skjer i krig".

Med andre ord er altså krigen i Irak ikke over...

DOJ

LITT AV ET FORBILDE

Lillestrøm-spilleren Torgeir Bjarmann sto frem med den vesle sønnen sin på TV2 og fikk ham til å si at han hatet Vålerenga.

En virkelig sunn sjel i et sunt legeme....

DOJ

STRØMPRISER OG AKSJEUTBYTTE

I forbindelse med debatten om de økende strømpriser, bør en ikke glemme at aksje-eiernes fete utbytter også er med på å øke prisene til den vanlige strømforbruker.

DOJ

NESESTYVER FOR BUSH

Den italienske spesialrådgiveren Marco Calamai mener selvmord-sangrepet mot Italias hovedkvarter i Nassiriya i forrige uke skyldes feilslått politikk av USA. 33 personer ble drept i angrepet.

Men Bush er jo cowboy, så han tåler vel en støyt....

DOJ

FORSVARETS MAKT OVER FINNMARK

Åtte av ni planlagte vindmølleparker i Finnmark må skrinlegges fordi Forsvaret sier nei. Hensynet til elektronisk krigføring og radaranlegg oppgis blant årsakene.

Og så elektronisk krigføring!

De driver i hvertfall elektrisk krigføring mot Finnmarksbefolkningen!

I mens selger Statkraft strøm til utlandet for fulle mugg, selv om magasinene bare er halvfulle. Finnmark må nok belage seg på dyrtid-som vanlig... DOJ

Midtøsten: Israels politikk baner vei for nye katastrofer: Skammens mur og Krystallnatten

Kåre Willoch

Fra Fædrelandsvennen

9. november er demonstrasjonsdag både mot enhver risiko for gjentakelse av de ufattelige redsler fra Krystallnatten i Hitlers Tyskland i 1938, og for riving av den nye skammens mur gjennom Palestina. Det er ingen motsetning, men samsvar mellom de to mål.

Krystallnatten ble første fase i verdenshistoriens mest groteske forbrytelse; drapet på seks millioner jøder. Vi må aldri fortrenge at det var europeere som stod bak denne uvisnelige skjensel – ikke arabere. Vi må huske at den utfoldet seg midt i sentrum av den kristne del av verden – ikke blant muslimer. Og vi har ikke lov til å glemme at det ikke bare var nazister, men også deprimerende mange europeiske ikke nazister, som slett ikke reagerte mot dette vanviddet slik som vår kultur og våre idealer skulle mane til. Nordmenn hjalp til da norske medmennesker av jødisk avstamning ble arrestert under krigen for å sendes til Tyskland, til tross for at de burde ha forstått hvilken grusom skjebne som ventet dem.

Men etterpå, etter at all fare ved å reagere mot katastrofen var over; har den vestlige verden villet sone. Det har vi gjort ved å tildele det forfulgte jødefolket et land der det ikke var europeere, men arabere som

bodde. Og så har man gitt dem som man tok landet fra, skylden for den konflikt og alle de nye uhyggelige menneskelige lidelser som dette har ført til. For de arabere som bodde der Israel ble opprettet, ble ulykkene fryktelige, fordi Vesten ikke gjorde noe som helst av betydning for å sikre at vilkårene for opprettelsen av den nye staten ble overholdt.

FN krevet utrykkelig at ingen som lovlig bodde i Palestina før vedtaket om opprettelsen av Israel ble fattet, skulle lide noen overlast. Men allerede før den nye staten var etablert, begynte fordrivelsen av hundretusener av de opprinnelige ikke-jødiske innbyggerne. Da FN vedtok at de fordrevne skulle få vende hjem, svarte Israel med en lov som forbød det.

Senere har man opplevet at Israel slett ikke nøyer seg med det land som Vesten ga dem gjennom FN. Isarel nøyer seg heller ikke med det dobbelte landområde, som var blitt til Israel i 1967, men beslaglegger stadig enda mer palestinsk land til folkerettsstridige bosettinger på okkupert område.

Men hva gjør det kristne og humanistiske Norge, da?

Jo, når de undertrykte reagerer som alle folk har gjort under okkupasjon, og griper til vold i kamp for sin frihet, da har alle våre regjeringer siden denne formen for motstand begynte, under intifadaene, søkt tilflukt i det unnvikende svaret:

Nå må begge parter innstille all

vold! Men de vet jo at det er flukt fra virkeligheten! Det har aldri hendt i verdenshistorien at et okkupert folk oppfører seg slik under langvarig okkupasjon som Vesten krevet av palestinerne. Kravet til dem er ikke moralsk, men dobbeltmorsk, for vi levet slett ikke etter det selv, da vi var okkupert.

Vi dyrker den store dikter Arnulf Øverland, og siterer hans manende strofe: Du skal ikke tåle så inderlig vel, den urett som ikke rammer deg selv! Men sannheten er at Norge tåler ganske vel, en urett som ikke rammer oss selv.

Vi kjøper til og med krigsmateriell fra den industrien som produserer de våpen som nesten daglig dreper sivile i Palestina. Vår utmerkede forsvarsminister bør snarest sikre seg grunnlag for å stanse alle innkjøp av militært materiell fra land som bryter folkeretten ved å bygge permanente bosettinger for egne borgere på okkupert land.

Og det er mange politiske ledere også i Norge som slett ikke orker å stå opp mot dem som tror at Moses og profetene rettferdiggjør annekasjon av stadig mer palestinsk land, i strid med tallrike og klare vedtak i FN. Flere norske teologer burde ha frimodighet til å si høyt det de mener om de kristne fundamentalistenes feilbruk av Bibelen til støtte for undertrykkelse. Og det er pinlig at Norge ikke stiller de samme krav til Israel om respekt for FN's vedtak, som vi stilte til andre under oppløpet

til krigen i Irak.

Nå bygger Israel en mur, som for det meste ikke går mellom Israel og palestinsk land, men gjennom områder som FN har krevet at Israel skal trekke seg ut av. Et monster av betong og piggråd, elektriske gjerder og brede sperresoner, slynger seg over berg og dal i Palestina. Dette skrekkens virkemiddel brøyter seg vei gjennom olivenlundene og over akre, mellom landsbyer og deres marker, mellom mennesker og deres arbeidsplasser, mellom naboer og slektninger.

80.000 oliventrær og andre frukttrær er hugget ned. 37 kilometer vannledninger er gravet opp. 30.000 palestinske bønder blir skilt fra sine marker. 210.000 mennesker blir direkte rammet. Dette er en økonomisk og sosial katastrofe. Og dette er bare begynnelsen, for muren skal bli meget lenger! (Tallene er hentet fra det anerkjente britiske tidsskrift The Economist for 11.10.2003).

Mange i Israel er fortvilet over den brutale politikken som deres regjering fører. De forstår at vold mot undertrykte ødelegger moralen hos dem som utøver overgrepene. De erkjenner også at Israels forsvarssjef Moshe Yalon sa sannheten da han nylig uttalte at Israels harde politikk overfor palestinerne virker mot sin hensikt ved at den styrker ekstremistene på palestinsk side ... i strid med Israels ... interesser. Og mange israelere innser at den tidligere sjefen for Israels sikkerhetstjeneste, Ami

Ayalon, har rett i at de som ønsker seier over terror uten å angripe de underliggende frustrasjoner, ønsker en krig uten ende.

De som støtter Israel i den politikk som denne muren er et dramatisk utslag av, bidrar til å fortsette en kurs som kan føre til en ny katastrofe for Israels folk. Statsminister Sharons politikk bygger opp et hat mot hans land ikke bare blant palestinerne, men blant hudrevis av millioner i den muslimske verden. De ser jo nær sagt hver dag på tv at kvinner og barn blir drept av granater fra fly og stridsvogner. Og de ser at nødtørftige boliger for uskyldige og fattige mennesker blir revet, som hevn for at det har bodd fiender av Israel i dem. Slik fremferd skaper ikke trygghet, men det motsatte.

Israel kan bare få den sikkerhet som det har krav på, ved en politikk som starter det langsommelige arbeidet for å fjerne hatet. For historien forteller oss at militær overmakt gir tidsbegrenset trygghet. Som ett av flere virkemidler for å trygge sin egen eksistens må Israel nå gi opp annekasjonen av land utenfor grensene fra 1967, og trekke seg tilbake fra okkuperte områder. Bare da kan det lykkes – selv om det vil ta lang tid – å eliminere det hat fra undertrykte naboer som er den farligste trussel mot jødefolket i dag.

Muren må vekke, for de rammede palestinerne skyld, og for Israels skyld!

Jesuitter - - -

dere som ikke minst DKK hadde sin fulle hyre med. Sett i relasjon til dette og mangt annet, blir Struksnænes og andre katolikkjegeres foreldede problemstillinger, stadig mere irrelevante.

Under utvikling

DKK er ikke hva den var. Også her i Praha finnes kjempestore bygningskomplekser, inklusive tidligere presteseminar m.m. Opprettet i jesuittenes storhetstid, (mens de idag står som forstenede «monumenter» over en svunnen tids maktvelde.)

DKK er under reformatorisk utvikling. Foreløbig mest bak kulisserne. Det ville være naivt å vente at DKK offisielt innrømmer å være på vikende front, på noe område. The show must go on, og skinnen opprettholdes. Men skinnen bedrar, ved «Løgnens far», og mange er ikke oppmerksom på at DKKs hovedbekymring alt for lenge, ikke har vært protestantiske kjettere og motreformatoriske bestrebelsers reduserte

praksis, men at kirken er blitt «et hus i splid med seg selv» (og det å kamuflere dette best mulig utad). Fasaden må bevares, og jo dårligere samhold innad desto sterkere skinn gir man av målbevisst styrke utad. Sistnevnte kan dypere sett sees som underbevisste symptomer på førstnevnte. Selv om det utenfra sett kan betegnes som kirkepolitiske sjakktrekk.

Eksempler

Flere eksempler kunne nevnes, men det holder å fremholde 1. Det typiske eksempel i den aktuelle sammenheng, og 2. DKKs behov for økende offentliggjørelse av gammel og ny dokumentasjon. For eks. følgende om jesuittenes lover: «Behovet er derfor ikke noen ny lovgivning, men for at den eksisterende lovgivningen enda mere effektivt settes ut i livet». Ved nevnte og lignende er det mest psykologisk interessante, at man åpenbart har oversett følgende. Den derved ufrivillige avsløring av at den eksisterende lovgivning har vært for dårlig praktisert! Og her er vi ved sakens kjerne.

Jesuitt-eden

Jesuitt-eden er utvilsomt blant tidens mest ekstreme vidnesbyrd om anti-Krists makt over selvrettferdige menneskesinn. Og kun vettløse undermålere, eller totalbesatte fanatikere kunne vel unngå å fatte at det her dreier seg om noe helt ukristelig. Ingen saklig grunn til å anta at jesuitt-aspirantene er noen av delene. Teori er ett – praksis noe annet. Direktiver er ett. Utførelse noe annet. Gjelder ikke minst for jesuitt-eden (JE), hvor mangt er lettere sagt enn gjort. Eftersom dens innhold i realiteten er blitt mere ritualisert enn realisert, øker naturligvis behovet for å gi skinn av at alt er ved det gode gamle.

Motivasjon

Dagens jesuitt-aspiranter motiveres neppe av JE. I dagens verden er det neppe ønske om slavisk ordenslydigheit som motiverer. Snarere er praktiske og prestisjemessige fordeler for fremadstrebbende menn som vil gjøre seg gjeldende i en meningsfylt, fortrinnsvis kirke-religiøs sammenheng. Enhver fornuftig jesuitt er naturligvis klar over at det nu ikke er noe skrikende behov for motreformatoriske tiltak. Derimot for løsningen av kulturelle og sosiale oppgaver m.v. Medvirkende kan bl.a. ønsket om den best mulig videnskapelige eller kulturorienterte utdanning i kirkens tjeneste, være. Jesuittenes skoler/lærerkrefter er blant verdens beste. Noen av dem er ikke spesielt for jesuitter eller katolikker.

TORTUR PÅ CUBA

- En uhyrlig fiasko for rettsystemet. Fangene er fullstendig rettsløse. Så nære tortur du kan komme.

Det er en av Storbritannias øverste dommere Lord Steyn som kommer med den knallharde fordømmelsen av USAs behandling av fangene på Guantanamo-basen på Cuba.

Men som Bush sa i et intervju forleden: Jeg leser bare overskriftene i avisene. Jeg har objektive mennesker i staben som leser innholdet og briefer meg om ting som er av betydning.

Så spørs det om Lord Steyns uttalelse er av betydning for Bush....

DOJ

FRANKRIKE HADDE RETT

Chirac advarte Bush om at et angrep på Irak ville øke terroren i verden. Han advarte også om at freden er verre å vinne enn krigen. Angrepet på og okkupasjonen av Irak viser at Chiracs advarsler gikk inn. Frankrikes erfaringer med okkupasjonen av Algerie fikk Chirac til å komme med disse advarslene.

Bush hørte ikke på "den oppblåste ostespiserens" advarsler. Nå ser vi resultatene.

DOJ

Alf Larsen

Vår geniale dikterfilosof Alf Larsen fortalte meg ved en av våre mange samtaler, at han som ung gutt gikk i en jesuitt-skole. Det preget ham for livet, bl.a. i retning av våknere kritisk realitetssans, sans for kunst og vitenskap m.m. Men ikke i retning av jesuittisk ensretting. Han ble tvertimot en skeptisk anarkist i ungdomsårene. Og kritisk holdning til DKK hadde han resten av livet.

Da jeg sa noen anerkjennende ord om Even Lorch-Falchs dikt, supplerte han det jeg sa, og tilføyet at han hadde hatt en interessant korrespondanse med ELF. – Alf Larsen hadde utviklet en personlig Goethe-anistisk fenomenologisk synsmåte. Hvorved han gjennomskuet vesentlige femomener og tidsfenomener i fortid og samtid. «Hvor alle ting dog har fått sitt rette uttrykk. Ser man ikke at Peterkirkens kuppel er som pavens tiara (hodepyrd) i kjempeform!; skrev han i aforismeboken

«Nattetanker». Ved ett av mine besøk på Rød Herregård ved Tjøme, snakket han åpent ut om jesuittene og sine mange samtaler med flere av dem. Bl.a. at mange av dem bestreber seg på å fremme fremtidsrettet forskning, opplysning og informasjon, selv om de er klar over hvilke konsekvenser dette på sikt vil få for DKK som helhet. Han fortalte videre at de på flere måter støttet pionervirksomhet i nevnte retning. Også økonomisk. Bl.a. det store ikke-katolske forlag med det klart betegnede navn: «Freies Geistesleben» (Fritt åndsliv) i Stuttgart. Også dette kom for dagen ved nevnte samtaler.

Kort sagt: Under aspirantenes opplæringsstid, lærer de at de ved såkalt «indre reservasjon», angivelig kan unngå å ta sjelelig skade, ved falske utsagn, hykleri osv. Men nettopp samme reservasjon benytter de våknere også i forbindelse med edsavleggelsen.

SOH

– Jeg forskjøner ikke islam

Kari Vogt tar avstand fra utsagn fra Walid al-Kubaisi om at hun og hennes institutt sensurerer meningsut-sagn om islam og gir et forskjønet bilde av islam.

Aftenposten på nett

HALVOR TJØNN

Uegnet bok. - Da debatten om Ibn Warraqs bok dukket opp, var det mitt anliggende å påpeke at hans bok var uegnet til studier av islam. Intet mer, intet mindre.

Dette sier førsteamanuensis Kari Vogt ved Institutt for kulturstudier ved Universitetet i Oslo til Aftenposten. Onsdag i denne uken gikk norsk-irakeren og islamkritikeren Walid al-Kubaisi ut i Aftenpostens spalter med et kraftig angrep på Vogt ved å hevde at hun side-stiller boken "Hvorfor jeg ikke er muslim" med det anti-sionistiske smedskrift "Sions vises protokoller".

- I ettertid viser det seg at det var uheldig fra min side å nevne disse to bøkene i én og samme setning. Jeg har nemlig ikke sammenlignet Ibn Warraqs bok med "Sions vises protokoller". Hvis man leser det som står, hevder jeg at ingen av bøkene kan være særlig egnet i studier

av to betydelige religiøse tradisjoner, nemlig islam og jødedom. Det er imidlertid en klar forskjell, "Sions vises protokoller" er en ond-sinnet historieforklaring tilknyttet en uhyggelig historie. Ibn Warraqs bok er etter mitt skjønn bare dårlig, sier Kari Vogt.

- Du og instituttet ditt anklages også for å sensurere henvisninger til boken "Hvorfor jeg ikke er muslim" fra instituttets nettsted. Hva er din kommentar til det?

- Linken ble fjernet fra vårt nettsted fordi den var lagt ut av organisasjonen Forum mot islamisering (FOMI) som allerede var på krigsstien. Denne beslutningen ble tatt av instituttet, og den kom som et resultat av at det allerede var kommet anti-semittiske og kvinne-diskriminerende utsagn som vi først oppdaget i ettertid. Universitetets generelle linje er at man ikke tolererer utsagn som diskriminerer på grunnlag av kjønn, rase eller religion. Det er første gang vi på religionshistorisk avdeling har internett-siden Classfrontier. Hvordan vi i fremtiden forholder oss til bruken av interne nettsider, er vi i ferd med å diskutere. Selv tror jeg at det er viktigere at studenter møtes til faglig diskusjon enn at de via nettet slenger ut anklager mot hverandre.

Problematisk sensur

- Å sensurere en henvisning til en bok, er vel tross alt meget problematisk for et universitet?

- Ja, denne bokhenvisningen ville ikke blitt slettet om det ikke var for at den dukket opp i en bestemt sammenheng. Saken var den at det

var en kampgruppe som brukte dette til å skape uro.

- Men er instituttets student og FOMI-medlem Anne-Liv Gamlem en ekstremist som ikke skal nyte godt av Universitetets debattfrihet?

- Jeg ønsker ikke å uttale meg om enkeltstudenter. Instituttet ønsker selvsagt å forsvare yt-ringsfriheten, men som vi alle vet er yt-ringsfriheten knyttet til en rekke dilemmaer.

- Walid al-Kubaisi anklager deg for å skjønne problematiske sider ved islam. Hva er ditt svar på det?

- Jeg blir under tiden intervjuet i media om bestemte hendelser hvor muslimer er involvert. Det er da min oppgave å forsøke å forklare bakgrunnen for det som er skjedd. Å forklare er ikke det samme som å unnskyld eller bortforklare. Dette er muligens et punkt hvor al-Kubaisi og jeg er uenige. Han må få mene hva han vil. Det er nylig i Aftenposten hevdet at jeg underslår det faktum at det på bestemte premisser er dødsstraff i islamsk klassisk retts-tenkning for frafall fra troen. Dette er ikke riktig; hvordan frafall fra islam er behandlet i gammel og ny tid, kommer tydelig frem i min bok "Islams hus" side 147 til 152. Denne boken står på leselisten for islamkurset ved vårt institutt.

- La meg legge til at hele denne debatten begynte med striden rundt Ibn Warraqs bok. Premissene for denne boken er slik at den vanskelig kan tas alvorlig. Utgangspunktet i hans bok er at alle religioner er "syke menns drømmer,

påviselig falske og skadelige". Han hevder at "islam er en fascistideologi og at det er ingen forskjell på islam og islamsk fundamentalisme". Enhver kulturutvikling i muslimske land skjer på tross av islam. Med dette utgangspunktet blir historiefremstillingen hans deretter, sier Kari Vogt.

- Ibn Warraqs bok inneholder en rekke tendensiøse feil som ikke styrker troverdigheten. Ett eksempel: En navngitt person som har måttet flykte fra sitt hjemland og som også er en internasjonalt kjent talsmann for menneskerettigheter på islamsk grunnlag og tilhenger av reformislam, fremstilles som fanatisk sharia-tilhenger. Det dreier seg om sudanese Abdullahi An-Naim, professor ved Emory University i USA og kjent samarbeidspartner for flere norske forskere. Han omtales som "en sjarmør med glatt tunge som ikke klarer å skjule sin egentlige filosofi særlig lenge: Sharia, sharia og mer sharia". Slike direkte usannheter er beklagelige og derfor er det overraskende at Human-Etisk Forbund velger å utgi en slik bok. Det finnes langt lødligere islamkritisk litteratur.

- Jeg vil tilføye: Med all den hetsen som finnes mot muslimer og islam er det faktisk viktig å få frem at det foregår en intern debatt hvor kritikk av en rekke klassiske måter å praktisere islam på kommer klart til uttrykk. Ved at folk får tendensiøse fremstillinger, bygges fiendebildene opp. Ibn Warraqs bok bidrar til dette, sier Kari Vogt.

Skal Kirken mene noe om Finnmarks-loven?

THOR BJARNE BORE LEDER I KIRKERÅDET

Dagbladet på nett

«EN LOV OM forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark må ta utgangspunkt i at samene har rettigheter som urfolk. Uansett hvilke forvaltningsmessige løsninger en søker, må samenes rett til land og ressurser anerkjennes.»

Dette står i et enstemmig vedtak fra Kirkemøtet - den norske kirkes Storting - på Lillehammer for en uke siden. Møtet var glad for at Regjeringen har sørget for at Finnmarksloven er kommet på Stortingets bord, men beklaget at samenes rettigheter etter folkeretten ikke er tydeligere nedfelt i forslaget som nå er til behandling i Stortingets justiskomite.

Situasjonen i Finnmark er komplisert. Ulike grupper som samer, etnisk norske og kvener lever sammen. Men Kirkemøtet understreket at når interessekonfliktene oppstår må likevel urfolksretten tillegges avgjørende betydning. Norsk lovgivning på dette området må legge til rette for forsoning:

- Alle mennesker har rett til vern om den eiendommen som rettmessig tilkommer dem. Det kristne budskapet er et budskap om forsoning mellom mennesker slik at de i gjensidig anerkjennelse kan skape en trygg framtid sammen. Men denne forsoning forutsetter erkjennelse av urett som er begått og vilje til å søke rettferdighet. Dette anliggendet deler Den norske kirke med den verdensvide kirke i møte med urfolks rettigheter.

HVORFOR GIR

Kirkemøtet Finnmarksloven en grundig behandling? Opptretter ikke Den norske kirke her som en hvilken som helt annen politisk aktør, uten noe spesielt mandat til å mene noe om en sak som har satt store følelser i sving og innebærer skarpe motsetninger folkegrupper imellom?

Her som ellers når kirken uttaler seg om saker på den politiske agenda, må utgangspunktet være evangeliet. Som kirke er vi kalt til å forkynne troen på at alle mennesker er skapt i Guds bilde og har samme verdi. Som del av et internasjonalt kirkefellesskap lærer og tror vi: «Jorden og det som fyller den, verden og de som bor i den, alt hører Herren til» (Salme 24,1).

Bibelens budskap om rett og rettferdighet forplikter den verdensvide kirke. Undertrykkelser vi leser om i Bibelen, følges alltid opp av en be-kreftelse om at Gud står undertrykkerne imot - på de undertryktes side. Den smerten og krenkelsen som urfolk opplever verden over, har mange felles trekk. Undertrykte har til alle tider brukt kyriet - ropet til Gud - og bønner for å lindre smerten, og noe av den mest livsnære teologien vi er blitt tilført, er oppstått i slike situasjoner. Denne kontekstualiseringen og utfordringen til solidaritet og kallet til omvendelse har kommet til oss i Norge fra kristne blant undertrykte befolkningsgrupper i land som Filippinene, Botswana, Sør-Afrika og El Salvador.

Både Kirkenes Verdensråd og Det Lutherske Verdensforbund ba på 90-tallet om at de nasjonale kirkene skulle bidra til å sikre at urfolks kultur ble respektert og deres bidrag verdsettes fullt ut i kirkene.

SITUASJONEN I DAG

er enda mer alvorlig. Verdens urfolk ser sitt eksistensgrunnlag bli truet. De nær femten prosentene av land-jordas areal bebodd av urfolk, er i århundreder blitt forvaltet i tråd med naturens tåleevne. Presset mot urfolkene fra en langt mer intensiv og langt mindre bærekraftig næringsvirksomhet betyr nå en trussel mot livsgrunnlaget for mange urfolk.

Vi mennesker er satt som forvaltere til beste for fellesskapet og dem som kommer etter oss. De som har størst tilhørighet til det området de bebor, har vanligvis særlige forutsetninger for å sikre en rett forvaltning. Dette har ofte blitt oversett og overhørt. I områder hvor presset mot naturgrunnlaget er vedvarende, er det viktig at befolkningens egne organisasjoner bidrar til en bærekraftig forvaltning. Eiendomsrett, og særlig privat eiendomsrett til jorden, er noe som har vært fjernet fra urfolks tenkning. De stiller derfor svakt i møte med virksomheter som søker å hente ut ressurser i områder som har vært forvaltet av urfolk.

Kirkemøtet i 1997 tok utfordringen både fra de økumeniske organisasjoner og FN's internasjonale utviklingsår (1995-2004), og gikk inn i det store saksfeltet om urfolks overlevelsesmuligheter, åndelig, kulturelt og materielt. Den gang ble det fremholdt at urfolk som er blitt fratatt sine ressurser har ikke fått tilstrekkelig kompensasjon for det som er fratatt dem: «Et ødelagt naturgrunnlag er skadelig for all overlevelse, men for urfolk er den materielle overlevelsen - gjennom naturgrunnlaget - helt avgjørende for deres kulturelle overlevelse. På grunn av den sterke sammenheng mellom natur og religion vil naturødeleggelse også bety åndelig krise

og fortvilelse.»

Tidligere i år er urfolkenes rettigheter berørt ved de to største internasjonale kirkemøtene.

Konferansen av europeiske kirker avholdt sin generalforsamling i Trondheim tidligere i år og uttalte:

På bakgrunn av våre opplevelser i den sørlige delen av samenes gamle nordiske territorium utfordrer vi de nasjonale myndighetene til å sikre urbefolkningens rettigheter i samsvar med internasjonal rett og ILO-konvensjon nr. 169. Vi oppfordrer både myndigheter og kirker til å arbeide for rett fordeling av land og vann og for forsoning og heling av fellesskapet mellom de forskjellige etniske gruppene som lever sammen i dette området.

Noen uker senere avholdt Det Lutherske Verdensforbund generalforsamling i Winnipeg, Canada. I en uttalelse heter det:

«LVF og forbundets medlemskirker bes også om å støtte prosesser på det nasjonale, regionale og internasjonale plan som har til siktemål å beskytte menneskerettighetene for urfolk - deriblant retten til land.»

DET ER DERFOR

påtrengende viktig å anerkjenne og støtte urfolks grunnleggende menneskerettigheter slik de foreligger i internasjonal lov og rett. Rett til land er avgjørende for at urfolk og deres kultur skal kunne overleve og nød-

vendig for deres rett til selvbestemmelse.

Den norske kirkes rolle som pådriver i internasjonale økumeniske fora, forplikter oss til å følge opp hjemme.

En av grunnene til at årets Kirkemøte vedtok en så sterk uttalelse, har nok også bakgrunn i at erkjennelsen av at Den norske kirke latt seg bruke av norske myndigheter i en forsoningspolitikk som vurderte samisk kultur som mindreverdig. Kirken bidro lenge til å undertrykke det samiske folks rettigheter og kultur, og har ikke i tilstrekkelig grad vært til stede hos dem som har opplevd at egen stolthet og verdighet er forsøkt tatt fra dem. spiritualitet og kulturelle egenart, religiøse erfaringer og språk. Dette har skapt sår, og same-ne har ofte blitt fremmedgjort i forhold til kirken. Men gradvis har man også innen Den norske kirke skjont at forståelsen av samiske rettigheter forutsetter et helhetsperspektiv, som Samisk Kirkeråd har uttrykt slik: «I samisk livsførsel og tenkemåte står mennesket alltid som en del av en helhet, der ett element ikke kan tas bort eller endres uten at helheten rokkes. Dette gjelder i menneskets forhold til natur og religion, så vel som næring og forvaltning, dagligliv, kultur, språk og identitet».

ERNA SOLBERG MED RAZZIA-PLANER
Kommunalminister Erna Solberg (H) vurderer å be barnevernet sjekke kvaliteten på undervisningen norske barn får ved skoler i utlandet.
Hva i all verden er det for slags kompetanse barnevernet har for å kunne gjøre dette?

DOJ

Residerende kapellan Hans Bauges foredrag om kirken og Samfundspartiet:

Et nøddrop fra folket (I)

Mine damer og herrer.

Det er ikke lett å være kirke i våre dager, og ikke lett å være prest og kirkens tjener i det hele tatt, for kirken og dens tjener er stadig vekk utsatt for angrep av alle slag i tide og utide, og berettigede og uberettigede angrep fra alle hold, fra høist forskjellige hold, likefra dem som ikke gjør forskjell på kristendom og kirke, men går løs på selve kristendommen som den 10de landeplage, og til dem som vender sig med angrep på kirken i kristendommens navn.

Da forfatteren Arnulf Øverland ifjor holdt sitt berømte – eller beryktede – foredrag i Koncertpalæet i Bergen, så blev det tatt til gjennæle mot ham fra følgende tvilsomme personer. Tvilsomme på sett og vis, sett fra kirkens synspunkt. Den ene var Samfunnslivs redaktør, ingeniør Bonde, den andre var dissenterpredikant Rein Sehus, som for tiden, etter hva jeg hører, opholder sig her i byen, og den tredje var jeg, som en uverdigg representant for kirken.

Jeg undres ikke på at de mere verdige og ærverdige og akseptable representanter for kirken holdt sig borte ved den anledning, for det var ikke noget hyggelig foredrag å høre på og enda mindre å ta til gjennæle imot. Men vi gjorde det, vi har allikevel den ting til felles med foredragsholderen, forfatteren Øverland, at vi som han står i et spent forhold til kirken og inntar en kritisk holdning overfor kirken. Men med den forskjell fra ham, at fra vår side skjer det i kristendommens navn.

Hadde vi nu hatt å gjøre med en katolsk kirke, så hadde det ikke spilt noen større rolle, for det blir praktisk talt for den katolske kirke hipp som happ enten angrepene skjer på den ene eller annen måte, i kristendommens navn eller mot kristendom og kirke under ett. – I en protestantisk kirke er det anderledes. Den største teolog i forrige århundre Friedrich Ernst Schleiermacher, sier om forholdet mellom den romerske og den protestantiske kirke i så henseende omtrent følgende:

I den romerske kirke menes menneskenes forhold til Kristus å være avhengige av deres forhold til kirken, men i den evangeliske kirke er det omvendt – at menneskenes forhold til kirken blir avhengig av deres forhold til Kristus.

Den romerske opfatning vil da si dette at: for å nå frem til Kristus må man følge kirken, holde skritt med kirken, kirken som illusjon, mens etter evangelisk-luthersk opfatning er det mulig å gå i forveien. Denne Schleiermachers definisjon av forskjellen mellom de to kirker innebærer at vi i den evangeliske kirke må regne med at kritikk og angrep på kirken kan komme fra motsatt hold i forhold til kirken, både fra dem som står i et fjernere og fra dem som mener å stå i et nærmere forhold til Kristus enn kirken selv. Først nevnte gruppe angripere har kirken rett til å anse som sine fiender, men den sist nevnte er vår kirke, etter sitt eget kirkebegrep, så sant det med sannhet kan sies at angrepet skjer i kristendommens navn.

Men vanskeligheten består natur-

ligvis i å bringe dette på det rene. Teorien er grei nok, men i praksis er det vanskelig å etterleve den, for da blir vi så lett katolske i hodet, så snart som vi merker at der reises noget slags angrep på kirken. Det vanskeligste er å bringe på det rene dette spørsmål: hvad ånd er der i angrepet? Er det Kristi ånd i det eller ikke? Og dette er det som er min oppgave i aften, med hensyn til Samfundspartiets angrep på kirken, å prøve å vise hvad slags ånd det er i det, om det er en evangelisk ånd i det eller ikke. Spørsmålet er om det i Samfundspartiets ideologi er noget av evangelisk innhold som kirken har oversett og utelatt av sin praktiske forkynnelse.

Dette må bli spørsmålet fra kirkens side, om ikke angrepet er ubehagelig for kirken eller for prestene, heller ikke om det i stridens hete kan være sagt eller skrevet ting som virker urettferdig og må føles urettferdig for den som det går utover. Alt dette må vi se bort fra og spørre om der i det hele tatt i det som Samfundspartiet krever og venter av kirken er noget av Kristi ånd. Om angrepet med andre ord er berettiget. Og er det det, så kan ikke kirken gjøre sig selv en større tjeneste enn å gå frem til sine angripere og gi dem hånden til takk for belæringen og oppta den i sin forkynnelse.

La oss nå se på hvad spørsmålet gjelder fra Samfundspartiets side. Samfundspartiet er ikke noget parti i vanlig forstand. Men det er en kristelig social folkereisning. Det har ikke noget program som er vedtatt på partikongresser, for det har ikke vært holdt nogen sånn kongress enda, men det har noen retningslinjer, som er formulert av Dybwad Brochmann, og for så vidt er han selv den nærmeste til å redegjøre for disse retningslinjer – hvad han legger i dem. Således når han angir bevegelsens forhold til kirken slik: Med Kristus, mot kirken.

Allikevel vil jeg prøve å gi en tolkning ut fra Dybwad Brochmanns egne uttalelser og ut fra den forståelse av bevegelsens ånd og innhold som jeg har forsøkt å tilegne mig. Jeg vil forsøke om mulig å oversette Dybwad Brochmann, for han er ikke alltid så grei å skjønne uten for de mest innviede. Vel uttrykker Brochmann sig slik at han vinner tusener på tusener av mennesker til forståelse av hvad det er han vil, men det kan vel hende også at det kan være nyttig iblandt at saken sies på andre måter, og det er det jeg skal forsøke, å belyse spørsmålet om hvad det er Samfunnspartiet vil og venter av kirken, slik som jeg ser det.

Med Kristus, mot kirken, inneholder tydeligvis en utfordring til kirken, og da særlig til oss prestes, som de der er ansvarlig for at den kirkelige forkynnelse ikke er på høide med situasjonen, for det står dessverre ikke til å nekte at den er ikke på høide med situasjonen. (Bifall).

Men denne utfordring er selvsagt ikke ment som et angrep på vår ærlighet og redelighet eller vår intelligens. Når Dybwad Brochmann sier at i kirken sitter det mange alvorlige og innsiktsfulle menn, så vil jeg

gjærne tillate mig å understreke og tilføie hvad sikkert også Dybwad Brochmann er fullt klar over, at de samme alvorlige og innsiktsfulle herrer i stor utstrekning er av den støpning at de, liksom så mange av sine embedsbrødre i Tyskland for tiden, før vil la sig avsette, enn de vil kjøpslå med sin overbevisning. Det kan mine damer og herrer gå ut fra.

Dybwad Brochmann har videre uttalt at vår bevegelse kommer ingen vei uten gjennom kirken – vi må ha kirken med oss. Kampen mot kirken blir således ikke en kamp som tilsikter å ødelegge den, slik som bolsjevismens mål synes å være, men tvertom med det mål for øie å gjøre den så effektiv at den, så vidt mulig, flytter fra institusjonen og inn i menneskenes sinn. Og det skulde vel ikke egentlig være noget dårlig program – å få kirken gjort så effektiv at den gjør flytningen fra institusjonen mer og mer inn i menneskenes sinn. Endog om det til syvende og sist skulde føre til det resultat at kirken som institusjon gjorde sig selv overflødig, fordi den var flyttet helt inn i menneskenes sinn, så var ikke det noget dårlig mål å arbeide mot. For kirken skal nemlig ikke være noget annet enn et redskap for å virkeliggjøre det som er den egentlige kirke, ikke institusjonen, men det som fra gammel tid er kalt for: den hellige almindelige kirke, eller den usynlige kirke, idealkirken – å gjøre den til virkelighet i menneskenes sinn. (Bifall).

Vi har nok blandt oss en del kirkestormere, som ikke skjønner vekstens og utviklingens lov i dette forhold. Men så lenge det enn er pust i nesen på Brochmann, så vil de ventelig ikke få nogen innflydelse. Og innen den tid har vel bevegelsen fått så pass tilsig av prestes at det greier sig. Men legg merke til det, mine damer og herrer, at det er aldeles ikke nok for oss å få et visst tilsig av prestes til bevegelsen, det er ikke nok for oss, vi vil ha dem alle sammen, for vi har bruk for dem alle sammen til den store oppgaven som vi mener kirken har. Og da kan dere selv skjønne hvad slags prestehatere vi er. Heller ikke dreier det sig om en forfatningskamp, hvor hovedvekten ligger på organisasjonsformene i første rekke. Sånn som nogen av våre venner synes å mene og forsåvidt gjør sig skyldig i samme feil som mange av kirkens egne talsmenn, nemlig den, at bare man får en rett fasong på kirkeforfatningen, så blir alt vel og bra.

Det er nok ikke så lettvindt. Rett kirkeforfatning må vi nok ha, og den skal nok komme, og det må være den som stiller forkynnelsen mest mulig fritt for uberettiget påtrykk både ovenfra og nedenfra. (Bifall). Men når det ikke er noget av dette, er ikke en forfatningskamp først og fremst, heller ikke en kamp som tilsikter å ødelegge kirken, så er det det som er meget mere enn dette – det er en åndskamp det dreier sig om, med sikte på en reformasjon av forkynnelsen i retning av en renere og riktigere forståelse av Jesu evangelium. Altså, spørsmålet fra Samfundspartiets side, det er det samme for oss som for kirken. Det er dette: om vi

har noget å fare med som er av sannhet og efter Jesu evangelium, og som er av den vitale betydning for folket at det gjelder liv eller død om kirken optar det i sin forkynnelse eller ikke. – Det kan synes anmassende å gi sig mine av å sitte inne med en slik renere og riktigere forståelse av evangeliet, og det er utvilsomt ansvarsfullt å forsøke å fremkomme med en sånn som man mener renere og riktigere forståelse. Men det er enda mere ansvarsfullt å tie stille, når man nu engang mener at man har en slik på hjertet, og ikke mindre ansvarsfullt er det å høre sannheten forkynt og allikevel vise den fra sig.

Det som vi venter av kirken det er intet mindre enn at den forkynner sitt eget kristelige evangelium slik at de paradoksale eksistensproblemer i det kollektive liv bringes til effektiv forsvinning. – Dette fantasifulle mareritt av økonomiske, politiske og sociale eksistensanfektelser, som holder sannheten nede i urettferdigheten, som legger livet i slavelenker, som tar frodighet og fruktbarhet fra oss, som bringer oss til å nekte oss hjemme for vårt eget avkom og lar barn i mors liv være de mest utrygge skapninger under solen. Vi reiser en protest imot den moderne livsfornektelse som gir sig utslag på alle disse måter. Og derfor er det jeg har tillatt mig å kalle dette foredrag: Et nøddrop fra folket. Et nøddrop fra folket er det vi reiser, og vi venter fra kirken hjelp til åndelig oppløring av de moderne problemtåker, så sant kirken har et godt budskap til den fortvilede menneskehet.

Disse eksistensproblemer, som vi vasser i til knes og står i til halsen, eller endog drukner hjelpeløse i er, efter vår mening, ikke annet enn gigantisk opsvulmende regnefeil i kultur og samfunnsliv. Feilkonstruksjoner, fiksjoner, som opstår idet vi gjør verden trangere enn den i virkeligheten er. (Bifall). Som opstår idet vi overser ganske selvfølgelige ting – ting som er så selvfølgelige at vi just av den grunn har så uhyre lett for å overse dem, men som av samme grunn også gjør at det er skjebnesvangert å se bort fra dem og overse dem.

Dybwad Brochmann foreslo i stortinget å nedsette en komité til undersøkelse av den oppløring som Samfundspartiet går inn for. Stortinget sa nei. Med alle partier last og brast sa stortinget nei – et 149-stemmig nei, eller kanskje var det 148-stemmig, han fikk visst en mann med sig. Var dette nei begrunnet deri at stortinget selv har den klarhet som trengs over de kollektive eksistensproblemer? Nei, det er noget som mine damer og herrer får føle hver dag at stortinget ikke har. (Bifall). De klarer ikke der engang å stille spørsmålene slik at man ser hvad som er op eller hvad som er ned, hvad som er ut og hvad som er inn på det. Man vet i stortinget ikke forskjell på plus og minus i Vår Herres husholdning. (Bifall). Og man vet det ikke heller i Norges Bank og Statistisk Centralbureau er ikke innrettet med det for øie å finne det ut. (Veldig bifall). Derfor hersker den store rådløshet iblandt oss. Med

samme alvor som middelalderens skolastiskere drøftet sine ørkesløse spørsmål, har våre dagers statsmenn og sociologer skaffet oss følgende tragisk komiske problemer på hal-sen, som jeg her skal forsøke å formulere i all sin nakenhet uten noget camouflerende fikenblad.

For det første: Hvordan skal vi klare å ernære overbefolkningen med overproduksjonen? (Latter og bifall). Vi føler straks hvor meningsløst det er – alle vet det og allikevel er dette et brennende spørsmål, som bekjent. Enda vi er klar over at enten er det slik at der ikke er hverken overbefolkning eller overproduksjon, eller også kan det ihvertfall være bare en av delen, enten det ene eller det annet. Begge deler samtidig kan umulig gå an efter almindelige logiske begreper. Allikevel så har vi begge deler, vi ser dobbelt. Dybwad Brochmann kaller dette for dagdrømmeri. Jeg synes det er et meget forsiktig uttrykk. (Bifall). For den ting å se dobbelt, det varsler gjerne noget som er verre enn det. (Bifall). Det betyr gjerne mangel på edruelighet. (Bifall). Og i den grad lider vårt folk og alle jordens folk i våre dager av mangel på edruelighet, åndelig edruelighet, at vi ser dobbelt – ja, hvad verre er – vi ser ting som faktisk ikke eksisterer, (latter), som jeg ikke vil nevne. (Bifall). Med all vår politikk og med all vår videnskap, så får vi ikke dette dobbeltsyn, dette fantastiske spøkeri ut av hodet. Og ut av dette spørsmål gir sig så en hel rekke andre lignende som jeg skal få lov å nevne, som er minst like rare og tragiske og komiske. Altså for det annet: Hvor meget må vi innskrenke produksjonen, for å tilveiebringe de nødvendige eksistensmidler? (Latter og bifall). For det tredje: Hvor stor må vi gjøre fattigkassen for å å styrke kjøpekassen? (Bifall). For det fjerde: Hvor meget offentlig skyld og gjeld kan vi lesse på våre barn, når vi ingen barn vil ha? (Latter). For det femte: Hvor stor skuddpremie må vi sette på grisunger for å ophjelpe landbruket? (Latter). For det sjette: Hvor fattig må vi gjøre vårt land på valuta, for å kunne opta konkurransen på verdensmarkedet? For det syvende: Hvor dyrt må vi arbeide for fedrelandet, for å kunne arbeide billig for utlandet? (Bifall). Osv, osv. Jeg antar at mine damer og herrer selv vil kunne formulere lignende tragisk komiske problemer. De er komiske, for vi forstår alle sammen hvor gale de er, vi ser straks at det ikke er hverken op eller ned på dem, hverken ut eller inn på dem. Men de er tragiske av den grunn at det er dødsens alvor med dem.

Trenges det så ingen oppløring? Når vi i den grad ser dobbelt og ser fantastiske spøkelser, som vår forstand sier oss ikke eksisterer i virkeligheten, ikke kan eksistere, ikke skulde kunne eksistere, og allikevel spøkelser som har fått virkeligheten ut av denne vår åndelig berusede fantasi. Må vi ikke så spørre om det trengs oppløring? Men stortinget vil ikke, stortinget synes kanskje det er flaut, flaut fordi det kommer en outsider og sier at han kan forklare det. – Men vad har vi politikken for og

Balkan-krigen – svik mot folkeretten og Grunnloven

Vestlege politikarar og media tar nå eit oppgjær med Irak-krigen, der det manglande folkerettslege grunnlaget og dei forvrengte krigsårsakene står i fokus.

Av Hartvig Sætra

I 1999 førte USA, med NATO på slep, ein krig mot Jugoslavia. Den var også i strid med folkeretten, og løgnene frå vestleg side i forkant av den krigen var vel så dryge som ved starten av Irak-konflikten. Derfor er det ganske forunderleg at det ikkje forlengst har kome eit oppgjær med dei som støtta USAs krig på Balkan.

Men nå ser ting ut til å løsnest. Arne Jørgensen i Friheten skreiv alt i mai 1999 at norsk tilslutning til Jugoslavia-krigen braut med §25 i Grunnloven. Nå fastslår folkerettsseksperten, professor Ståle Eskeland, det samme i eit skarpt og velformulert foredrag i Oslo Militære Samfund den 6. okt. i år.

Slik sto det i alle fall i Aftenposten og Klassekampen. Mens Dagbladet og Dagsavisen var totalt stumme. Det som Oslo Militære Samfund og Aftenpostens lesarar kunne tåle, torde ikkje desse to avisene la publikum få del i.

Akkurat dette er nok ganske typisk: Norske media - spesielt på "venstresida" - er livande redde for at folk skal dra parallellar mellom Irak-krigen - som dei er imot - og Jugoslavia-krigen, som dei støtta fullt ut. I 1999 var det nemleg slik at store delar av europeisk "venstreside" oppførte seg som pudlar for USAs og Madeleine Albright's krigsventyri - akkurat slik den samme "venstresida" nå håner Tony Blair for å ha gjort overfor Bush i Irak.

Eskeland meiner at daverande statsminister Bondevik, forsvarsminister Løwer og utanriksminister Vollebæk kan tiltalast etter staffeloven eller stillast for riksrett. Det siste ser han på som urealistisk med den politiske samansetninga Odelstinget har. Men han konstaterer at Den internasjonale domstolen i Haag; (den riktige domstolen, ICC, ikkje NATOs særdomstol ICTY!) skal behandle Jugoslavias klage over den folkerettsstridige krigen. "Skulle domstolen i Haag (ICC) komme til at angrepet var i strid med folkeretten" - og Eskeland etterlet ikkje tvil om at så er tilfellet - "blir det vanskelig for Odelstinget å forholde seg passivt". Foredraget kan du lese på <http://home.online.no/~ivajoha/nato/>

Vollebæk er dessutan kompromittert ved at han trappa opp krigstilstanden ved å godta bløffen om den såkalla "Racak-massakren". UCK-geriljaen hadde samla 45 lik på ein kyrkjegard i den byen, og hevda at dei var offer for ein serbisk massakre. Eit serbisk og eit kviterussisk legeteam avviste dette, og sa at det var folk som var falne i ordinære krigshandlingar. Da vart eit finsk legeteam bodsendt. Dei undersøkte lika -

og fekk munnkorg om kva dei såg. Den amerikanske generalen William Walker - CIA-mann og aktør frå Iran-Contras-skandalen - gav inntrykk av at den finske kommisjonen godtok massakren som eit faktum. To år etterpå, da dei finske legane fekk lov til å uttale seg, viste det seg at dei konkluderte som serberane, stikk imot Walker.

I mellomtida tok Vollebæk påstandane frå UCK og Walker for god fisk, og gav ordre til å trekke ut OSSE-styrkane. Det vart med rette oppfatta som ei opptrapping fram mot krigsstart. Spørsmålet blir da om Vollebæk burde forstått at "Racak-massakren" var bløff, eller om han burde late tvilen kome den andre parten til gode. Her kan Vollebæk stå framfor ein ganske alvorleg anklage i ICC.

Etter dette kom det til forhandlingar i Rambouillet. Til USAs store sjokk godtok serberane at NATO skulle få utplassere styrkar i Kosovo. Krigen såg ut til å gli over. Det var i februar 1999, ein måned før bombinga begynte.

Men Madeleine Albright ville det annleis. Ho sa uformelt til fleire journalistar - referert i "The Nation" 14.06.99 - at "Milosevic treng ein krig". Da UCK ikkje godtok avtalen (truleg etter hellemeleg rådføring med USA), tok ho kontakt med UCK-utsendingane, og saman laga dei eit "tillegg B" til Rambouillet-avtalen. Den opphavlege avtalen, som serberane, EU, Russland og USA hadde godtatt, vart einseitig sett ut av kraft. Da forhandlingane blei tatt opp att, fekk serberane eit ultimatum om å godta denne nye avtalen, med kort frist. Russland, som var med på forhandlingane, nekta å underteikne den nye teksten.

Dette "tillegg B" var ukjent for dei fleste politikarar i Vesten. Det gjekk ut på at NATO i realiteten ikkje berre skulle få okkupere Kosovo, men i praksis heile Rest-Jugoslavia!

Denne teksten vart offentleggjort av serberane - men ingen trudde på dei. Det var først da to svenske fredsforskarar - Kjell Magnusson og Jan Øberg - slo alarm, at det gjekk opp for dei fleste vestlege politikarar at dei var ført bak lyset av USA. Men da var krigen alt i gang.

Dei få vestlege politikarane som var klar over teksten i tillegg B, kan risikere å måtta svare for dette overfor ICC. Det er rimeleg å tru at dei tre nemnde norske ministrane var blant dei som kjente til kva som sto der. Det er ei svært alvorleg sak for dei tre.

Men også dei stortingspolitikarane som støtta krigen ut frå rein kunnskapsløyse - frå Hagen til Kristin Halvorsen og Erik Solheim - må ta eit ansvar. Om dei ikkje kan stillast for ICC, bør dei få eit oppgjær i norsk offentleg rom.

USA, som laga svindelen, anerkjenner ikkje ICC, så dei går fri.

Ved bombestart - for å dekke over løgnene som førte til krigen - kjørte amerikanske propagandistar i gang med nye og enda større løgner om talet på offer for borgarkrigen i Kosovo. Og vestlege media var svært underdanige; ikkje minst dei

norske. Her vil eg sitere den prisbelønte reporteren John Pilger frå Aftenbladet 15.09.2000:

"Den amerikanske forsvarsministeren W. Cohen hevda i ein tidlig fase at så mange som 500 000 albanarar mellom 14 og 59 år kan vere myrda av serbarane ....Midt i mai hadde Cohen redusert talet til 100 000. To veker seinare auka David Scheffer talet til 225 000... Men bildet av massakrane tok til å krakelere, fordi vestlege media såg at mange av dei døde i Kosovo var offer for NATOs bomber, ikkje for serbiske massakrar. Derfor lanserte dei på ny talet 100 000. Dette vart seinare nedjustert til 10 000.... Frå midten av juni, da bombingane var over, begynte eit spansk legeteam med minutiøse undersøkingar. Dei var stilt til utsikt å opne massegraver med over 2000 myrda albanarar. Men dei fann berre enkeltgraver, og endte på 187 lik. Nokre av desse var serbiske.... I oktober 1999 slo til og med NATO-domstolen i Haag fast at det ikkje fanst lik i Trepc-gruvene, der hardnakka pressemeldingar påsto at det skulle ligge fleire tusen døde.... Til og med den erkekonervative Wall Street Journal skreiv dette: Krigen i Kosovo var brutal, men å kalle den eit folkemord, var ein løgn."

I Pilgers bok "Verdens nye herskere" frå oktober 2002 blir det offisielle talet på drepne under krigen i Kosovo sett til 2788. Dette talet omfattar både albanarar, serberar og roma.

Pilger ser dette talet i kontrast til tida etter NATO-innmarsjen, da UCK-geriljaen har drepe nesten like mange av serbisk, roma eller anna opphav, og foretatt etnisk utreinsking av 250 000 menneske frå den serbiske provinsen. Desse krigsforbrytelsane har NATO ikkje klart å hindre. Dei har heller ikkje gjort forsøk på å ta ut tiltale mot nokon av dei ansvarlege - tvert om har alle dei skuldige framleis høge stillingar i provinsen.

Det kjem også inn eit fjerde viktig moment til kritikken av Jugoslavia-krigen: Det kan ikkje herske tvil om at Milosevic var demokratisk vald som president gjennom ein allianse mellom SPS og fleire andre parti. Saddam Hussein, derimot, var ein klassisk militærdiktator. Også derfor er det ulogisk at norske politikarar er mot Irak-krigen og for Jugoslavia-krigen. Spesielt avskyvekkende er det at politikarar på "venstresida" som Joschka Fischer, Kristin Halvorsen og Odd Roger Enoksen m.fl. kan foreta slike logiske og moralske kollbøtter.

Norsk AKP, RV og Klassekampen har dette året måtta ta sjølvkritikk på sine standpunkt overfor Kambodsja og Pol Pot. Når skal Halvorsen, Solheim, Åslaug Haga m.fl. vere like ærlege når det gjeld Jugoslavia-krigen?

hvad har vi videnskapen til uten å gi oppløring i det åndelige mørke som hersker? Og da må man ikke la noget forsøk være ugjort. Men den moderne tenkning er så å si lammet av tradisjonell feilorientering. Der må en nyorientering til. Det skulde nu være ganske oplagt for alle at det må til - en nyorientering svarende til reformasjonens nyorientering som i sin tid feiet vekk alle de skolastiske ørkesløse diskusjonene og problemene. Den moderne sociologiske skolastikk er ikke et hår bedre en middelalderens teologiske. (Bifall). Den gang drøftet man i all beskjedenhet blandt annet så uskyldige problemer som det: om hvilke ulykker det vilde avstedkomme når en mus kom til å ete av det innviede alterbrød, eller om hvad slags fjør det vil kunde være i engelens vinger. Problemer som disse hører til den periode i skolastikkens historie den gjorde sine verste utskielser. Allikevel var problemene den gang bare blåbær mot de fantomer som nutidens skolastikere maner på veggen. De nye fantomene er så meget farligere, for mens man strever med å mane dem vekk igjen, så vansmekter allverden. Kirken gjorde sig ferdig med sin skolastikk for fem hundre år siden, da renessansen og humanismen og reformasjonen kom og feiet den vekk. Men i politikken og sociologien har skolastikken oplevet sin renessanse midt i blanke tyvende århundre, med sine valutaproblemer og undreskuddsproblemer og fødselskontrollproblemer og fattigkasseproblemer. Samfundspartiet mener derfor opriktig talt at kirken, som har gammel erfaring om hvad skolastikk er for noget, har all årsak til å ryste av sig sin ydmyke holdning, eller la oss si beskjedne holdning overfor staten og videnskapen, - når vi tenker på de nye skolastikerne med deres problemfantomer som spøker ved høyllys dag iblandt oss. For så meget livsfarlig dypsindighed har kirken aldri prestert maken til i sitt lange liv.

Kanskje er det tenkelig at videnskapen med tid og stunder vil kunne avsløre sine egne og politikernes håpløse regnefeil, når vi har famlet tilstrekkelig lenge rundt i nød og natt og trengsel, til vi endelig finner utgangen. Men vi er klar over at løsningen vil vise sig å være av en så etisk art at en videnskapelig opdagelse av den ikke vil være tilstrekkelig til å bringe eksistensproblemene til effektiv forsvinning, selv om man får politikere med på den. Av den grunn nemlig, at den som etisk livsanskuelse må innarbeides i massens bevissthet.

Og dette var det den kirkelige forkynnelse skulle hjelpe til med, dette er det den kirkelige forkynnelse har til oppgave å bidra til.

Og nu er vi så heldig stillet at vi har en kirke, som i sin forvaltning har en mere kostelig skatt enn den selv til dags dato har hatt full forståelse av, nemlig Jesu Evangelium, som efter vår opfatning, gir klar anvisning på hvorledes vi skal bringe de sociale eksistensproblemer til effektiv forsvinning. Og den dag kirken forstår dette og får folkene til å fatte det, da kan vi begynne å vade i land fra problemenes hengemyr og finne fast grunn under føttene, uten å trenge å gjøre flere bitre erfaringer for å lære.

Kirkens menn har ingen grunn til å komme i harnisk over at det blir sagt dem at evangeliet rummer større visdom en man hittil har skjønt, tvertom må kirken, og vet kirken at

den må være forberedt på revisjon av sin egen forkynnelse. (Bifall). Det er noget som allerede Mesteren har varslet om, og det er noget som vi vet alltid har foregått i kirkens historie, alltid revisjon. Og vi gjør vel i å beflitte oss på å revidere vår forkynnelse. Heller ikke er det grunn til å føle sig støtt på mansjettene fordi det blir sagt oss fra legmanns hold dette. Det hører med til den evangeliske visdom at man skal akte på de umyndiges munn, det vil si: på den visdom som endnu ikke er autorisert, som ikke har fått autorisasjonsmyndighet, men som ikke desto mindre har myndighet i sig selv. (Bifall). Det gjelder om at vi ikke bare skal akte på den legmannsforkynnelse som i populær form representerer en foreldet teologi. I samme grad som denne sist nevnte form for legmannsforkynnelse særlig har kirkens øre, så vil det ventelig være fare for at den gjør sig selv blind og døv for ny erkjennelse.

Skal Guds rike ha chancer på jorden, så blir det et avgjørende spørsmål som kirken alltid må holde sig selv for øie dette: om det evangelium den forkynner virkelig er det som ordet sier: nemlig et godt budskap. Dette er nemlig hvad ordet evangelium betyr: et godt budskap. Det er ikke bare om å gjøre at vi selv, som forkynner det, tror og mener og er klar over at det er et godt budskap, men vi må også forkynne det slik at folk kan opfatte det slik. For slik var det ment fra Mesterens munn, så sant det er riktig at han har kalt det evangelium i alle folkeslag, et evangelium med fest og bryllupsstemning i sig, hvor bryllupsgjestene aldeles ikke innbys til å faste og sørge som til begravelse.

Er det ikke det, får vi ikke evangeliet til å skinne klart frem som et godt budskap, er det ikke et gledesbudskap, men et sørgebudskap vi har gjort ut av evangeliet, så er det på tide at vi besinner oss på om vi har forstått det rett. Og spør jeg nu: Er det bryllupsstemning eller er det begravelsesstemning som er fremherskende i dag i kirken og i kristenheten? - så tror jeg at svaret ikke ligger langt unna. Begravelsesstemning må det bli på jorden så lenge menneskene slår hverandre ihjel og sulter hverandre ut og legger alle slags eksistenshindringer i veien for hverandre, så de med alle midler må undertrykke sin fruktbarhet og nekte sig hjemme for sitt eget avkom. Begravelsesstemning må det bli når den eneste frodighet vi presterer er en livlig skyld- og gjeldsstiftelse, som vi belaster våre barn med - disse kjære barn som vi med kunst og flid gjør så fåtallige at vi bare kan av såkalt ansvarsbevissthet, nettop når vi kunde trenge et tallrikt avkom til å råde bot på våre egne misgjerninger, og til å fordele den tunge arv som vi legger på dem. Begravelsesstemning må det bli så lenge den brede almenhet får det inntrykk at kirkens hovedbeskjeftigelse og raison d'être er å begrave sine døde og la evangeliet ringe med dødsklodder over de levende til en flukt bort fra denne verdens jammerdal, som ikke står til å redde, og hvor intet mer er å utrette.

Forts. neste nr.

Jusprofessor: – Bondevik brøt Grunnloven

Aftenposten på nett

Regjeringen har flere ganger brutt Grunnloven og kan i teorien risikere riksrett for sitt engasjement i internasjonale konflikter, hevder jusprofessor Ståle Eskeland.

I et foredrag i Oslo Militære Samfund mandag kveld kritiserte Eskeland norsk utenrikspolitikk og spesielt Norges engasjement i Kosovo, Irak og Afghanistan, ifølge TV 2 Nettavisen.

Eskeland sa at Norge har begynt på en farlig vei bort fra folkeretten. Spesielt ved å bryte FN's forbud mot å angripe andre land uten støtte i FN's sikkerhetsråd.

- Det er dypt tragisk når våre politiske ledere later som de opptrer innenfor den folkerettslige og nasjonale rettsorden, når det ikke er tilfelle, sa den kjente jusprofessoren.

- Ikke støtte

Eskeland mener blant annet at Norge med Kosovoangrepet brøt Grunnlovens paragraf 25 som forbyr regjeringen å starte en angrepskrig. Og at NATO heller ikke hadde støtte i Folkeretten.

Han mener derfor at handlinger utført i krigen kan rammes av straffeloven.

Statsminister Kjell Magne Bondevik, daværende utenriksminister Knut Vollebæk og daværende forsvarsminister Eldbjørg Løwer kan i så fall kan siktes for forsettlig drap, hevder Eskeland, ifølge TV 2 Nettavisen.

- Jeg kan da ikke se at det forelig-

ger noen straffefrihetsgrunn som de kan påberope seg, heller ikke at de, eventuelt, trodde at de handlet innenfor folkerettens grenser, sa Eskeland.

- Usannsynlig

Odelstinget er påtalemyndighet i Riksretten, men Eskeland ser det som usannsynlig at Odelstinget vil opprette sak mot den daværende Bondevik-regjeringen. Likevel kan det bli aktuelt hvis Jugoslavia vinner frem i FN's internasjonale domstol i Haag. Jugoslavia har anklaget en rekke av våre allierte for folkerettsstridig angrep.

- Skulle domstolen i Haag komme til at angrepet var i strid med folkeretten, blir det vanskelig for Odelstinget fortsatt å forholde seg passivt, sa Eskeland.

Overrasket

Tidligere forsvarsminister Eldbjørg Løwer (V) er overrasket over den skarpe kritikken fra jusprofessor Ståle Eskeland.

- Diskusjonen rundt hjemmelen i folkeretten kjenner jeg jo til, det var en debatt vi hadde både før og etter konflikten i Kosovo. Når det gjelder Grunnloven, har jeg ikke hørt noen si det fra før, sier Løwer.

Hun vil ikke kommentere om hun frykter at Eskelands uttalelser kan føre til etterspill.

- Det er vanskelig å ta dette på sparket. Saken var forferdelig vanskelig den gang, også mens det pågikk. Jeg har ingen spesielt positive vibrasjoner til denne saken - den kostet meg ganske mye, sier Løwer. (NTB)

NORGES HANDEL MED RASISTSTATEN

Forsvarsdepartementet har investert 136,2 millioner kroner i israelsk forsvarsmateriell siden april i fjor. Bare siden februar har departementet godkjent militære innkjøp på 119,5 millioner kroner fra Israel.

I mens bygger Sharon og hans kumpaner skammens mur for rettelig å plassere palestinerne i apartheidlignende gettoer.

DOJ

- KRIGEN KUNNE VÆRT UNNGÅTT.

Kritikerne av USAs Irak-krigføring fikk bensin til å helle på bålet da presidentens sikkerhetsrådgiver Condoleeza Rice i går sa at krigen kunne vært avverget med diplomatiske midler.

Men det er for sent å snyte seg når nesen er borte. Amerikanske selskaper som støttet Bush med millionbeløp under valgkampen, har fått de feteste kontraktene i Irak etter krigen.... DOJ

AMERIKANSK MILLIARDÆR VIL FJERNE BUSH

George Soros (74) heter han, en av verdens rikeste menn, som nå graver dypt i lommene. I går lovte Soros og en partner opp til 5 millioner dollar til den liberale aktivistgruppa MoveOn. Til sammen har han nå brukt 15,5 millioner dollar, over 110 millioner norske kroner, i sin kampanje for å få bort Bush.

- Om det blir nødvendig gir jeg mer penger, legger han til.

Milliardæren mener Bush' USA er en trussel mot resten av verden.

- Når jeg hører han si 'Du er enten med oss eller mot oss' minner det meg om tyskerne, sier Soros, som forteller at han hører ekkoene i retorikken fra barndommens okkuperte Ungarn. Det hele vekker gamle, vonde minner i mannen, som tenker på Nazi-slagord på veggene.

Noe å tenke på for Bush-venner i alle deler av verden.

DOJ

EU og EØS

Av Mari Katerås leiar i Aust-Agder Nei til EU

EU har blitt og blir stadig meir overnasjonal og sentralstyrt, med fleirtalsvedtak på fleire områder, meir makt frå små til store land. Vetoretten fell mest bort. EU er tydeleg på veg til statsdannelse med dei institusjonar som høyrer til. Så då vil Norge som EU-medlem bli ein delstat i Europas forente stater.

Til dei som seier at EØS-avtalen er så dårleg at me må heller bli medlem: EØS-avtalen er EUs politikk, så EU-medlemskap blir bare endå meir av det same, snøret strammar bare endå meir til. EU praktiserer «vil du ikkje, så skal du», elles blir unionen for uregjerleg å styre, for dei har ikkje folket med seg. Hvis eit land svarer galt, altså nei, i dei land

det blir tillate med folkeavstemningar, så blir det sett i gang eit stort agitasjonsapparat for å få ny avstemning med rett svar, altså ja. Det har me fleire eksempel på. Økonomiske straffetiltak brukes mot dei som ikkje vil føye seg. Hvis eit land fører ein økonomisk politikk som ikkje tilfredsstiller krava til ØMU, blir det ilagt store straffebøter.

Så til den mykje omtala påvirkning for Norge som EU-medlem. Det tales om ein plass ved bordet. Men den som sit ved bordet må ikkje arbeide for sitt lands interesser, men for unionens interesser. I EUs grunnlov som er under utarbeiding står det at EU-retten gis forrang fremfor nasjonal rett. Enhver nasjonal lov som måtte være i strid med EU-lov må vike for EU-loven. Nasjonal politikk på tvers av EUs felles mål er forbudt. Dette fastslås i art. 1.5: «Medlemsstatene letter gjennomføringen av Unionens oppgaver

og avholder seg fra å treffe tiltak som kan bringe gjennomføringen av målene i forfatningen i fare.»

Det må kunne gjerast mellomstatlege avtaler med likeverdige parter, og ikkje slik EUs politikk er; ein tett union med en maktelite på toppen med ovenfrå og nedholdning, som det skulle vere slutt på for lenge sidan. For Norges del kan det bygges på handelsavtalen som ligg i bunnen når EØS-avtalen seies opp.

Så undrast eg på kva det er EU-tilhengarane vil inn for å påvirke, for andre på? For noko må det vel vere sidan det er så ille å bare ta imot direktiv?

Dei land som søker EU-medlemskap nå kan heller ikkje be om unnatak for deler av medlemskapet. Difor må også Norge ta heile pakka. Bondevik kan heller ikkje velje og vrake, om han meiner det er noko betre.

Nasjonen:

Kamp for kvinner, negre og andre dyr

Av Drude Beer

De gløder for dyrenes ve og vel. De tenner på alle pluggen når dyr holdes fanget og slaktes. En søndag i mars ble de første brannbombene kastet. Verdier for seks millioner kroner gikk tapt på to pelsdyrfabrikker her i landet. «En ny omdreining i norsk dyrevernkrim», sa lederen for internasjonal avdeling ved Kripos til Nationen.

Dyrenes Frigjøringsfront (DFF) er et norsk underbruk av den internasjonale Animal Liberation Front. DFFs begrunnelse for ildspåsettelsen av forfabrikkene i Nissedal og på Hamar kom som pressemelding, via Italia: «Fabrikkene spiller en grunnleggende rolle i norsk pelsdyrindustri overgrep, og er derfor et strategisk mål i kampen mot norsk pelsdyrindustri, het det. Måltrettet planlegging, anonymitet og militær

presisjon gjør at politietterforskningen står på stedet hvil.

Nationens artikkelserie om dyrevernavtivistene som har stått på trykk denne uka, viser at dyrevernavtivistene mener alvor. De mener alvor når det gjelder å trappe opp aksjonene og de kriminelle handlingene. De mener alvor når de hevder at kampen mot pelsdyrnæringen bare er en liten del av en mye større og viktigere krig: Krigen mot alt dyrehold og alle dyredrap, inkludert slakt og jakt, som skjer for menneskenes skyld.

Politiet hevder at norske dyrevernavtivist har tett kontakt med det svenske miljøet. Der finner de forbilder og inspirasjon. Svenskene er kommet lenger enn oss, sett med aktivist-øyne. Det siste året har Sverige hatt gjennomsnitt én dyrevernavksjon hver tredje dag. Og med hell. Antall pelsprodusenter og forhandlere i Sverige er gått kraftig ned. De

få som er tilbake blir truet på livet og forskanser seg bak høyteknologiske overvåkings- og låsesystemer. Ingen slippes inn på pelsdyrfarmen uten å vise politiskilt. «Dere nordmenn har vært forskånet lenge. Dere kommer til å få et problem», hevder svensk politi.

En svensk ideolog og dyrevernavtivist sa det slik til Nationen i går: «Alt dyrehold bygger på en feilaktig forestilling om at noen vesener står til andre veseners disposisjon. Det gjør de ikke, like lite som neger-slavene sto til amerikanske bomulls-farmeres disposisjon». Han kaller aksjonene mot menneskers vold mot dyr for en plikt, på linje med å gripe inn når et barn blir slått helseløs. Han sier at passivitet i forhold til lidende fjørkre på hønserier, er en moralsk forbrytelse. Og den svenske forskeren Veronica Abnersson forteller at flere av dyrevernavtivistene hun har kontakt med er «unge

middelklassekvinner på den politiske venstresiden, med engasjement som kan veksle mellom dyre- og kvinneundertrykkelse.»

Et ganske ubehagelig sammensurium, med andre ord. Men midt i ubehaget er det likevel noe som likner på gode minner. Viljen til å kjempe for det gode, mot det onde, for de svake, mot de sterke, er faktisk til å kjenne igjen. Det kommer da fortsatt over oss alle, av og til. Og ønsket om å kunne argumentere og overbevise verden, med enkle argumenter i en slags logisk rekke, går aldri helt av moten. Selv ord som plikt og moral har fortsatt en verdi, til tross for at de oftere er blitt misbrukt enn skikkelig brukt.

Men når myke små mink og mishandlede barn får samme verdi, blir kampen for de svake uten fokus. Og når aktivistene som går til angrep på slakteriene, fordi dyr blir drept der, likestiller sin kamp med å knuse gil-

jotiner og tilintetgjøre kjernefysiske våpen, blir det egentlig likegyldig hvilken kamp man kjemper. Alt kan argumenteres for, rent logisk.

«Et kjennetegn ved dyrerelatert kriminalitet er at vi ikke i utgangspunktet har med kriminelle å gjøre», sier Kripos-inspektøren til Nationen. «Mange har gode hensikter, så blir det slik at hensikten helliger middelet». Og den svenske forskeren forklarer hvordan sterke enkeltpersoner i unge, radikale og samfunnsengasjerte miljøer kan drive fram aksjoner. «Et enormt gruppepress.» Det blir ofte en kamp om hvem som gjør de heftigste greiene, forteller hun.

Igjen er det noe som vekker minner. Også dette har vi hørt før. Men krigere med store mål og hellige midler har litt for ofte gjort «heftige greier».

Nasjonen fredag 7. november 2003:

Avslører de Gaulles forræderi

Vibeke Knoop Rachline

Paris (Dagbladet): Historien hadde glemt dem inntil Georges-Marc Benamous bok slo ned som ei bombe. Særlig da det samtidig ble tatt ut søksmål mot Charles de Gaulles tidligere statsminister, Pierre Messmer, for forbrytelser mot menneskeheten. Riktignok er det foreløpig trukket tilbake, men et annet søksmål, mot X, står fremdeles ved like.

Dette er et av de såreste kapitlene i moderne fransk historie. Det gjelder de såkalte harkiene (av arabisk harka – bevegelse), algerierne som valgte Frankrike under Algerie-krigen. Opprinnelig var de ifølge FN 263.000. Det var en gammel fransk tradisjon å væpne deler av lokalbe-

folkningen i koloniene. Derfor lette franskmennene i Algerie etter muslimer som støttet kampen mot opprøret. Harkiene trodde på løftene, blant annet de Gaulles, om at Frankrike aldri ville forlate Algerie, og kjempet side ved side med de franske styrkene. Nye rekrutter ble vervet, særlig fra 1957 til 1960. Siden franskmennene da hadde stort hell mot opprørerne, var det vanskelig for befolkningen å velge side. Harkiene tapte 5000 menn. Nesten ingen deserterte. Men fra 1961 ble det klart at Frankrike innså at det måtte ende med algerisk selvstendighet.

18. mars 1962 ble fredsavtalen i Evian undertegnet, med våpenhvile fra den 19. Ifølge første artikkel skulle det ikke krummes et hår på hodet til dem som hadde valgt fransk

side i Algerie eller de som hadde støttet opprørsbevegelsen FLN i Frankrike. Men FLN ville ha hevn.

– Artikkelen ble brutt bare noen timer etter våpenhvilen. Det var begynnelsen til en massakre av harkiene i Algerie. Det er en skam for Frankrike, som dessuten begikk en dobbel feil ved å avvæpne harkiene, sier André Wormser, president for de franske muslimenes (harkienes) nasjonale komité. Algerie-minister Louis Joxe sendte i tillegg et hemmelig direktiv til franske soldater. De måtte ikke la sine muslimske allierte komme til Frankrike.

Det er umulig å fastslå hvor mange av harkiene og deres slektninger det var som døde. Kanskje 100.000, kanskje flere. De ble regelrett lynsjet, ofte etter å ha blitt torturert på det groveste. Kvinner ble

massevoldtatt. Hele familier fikk halsen skåret over. De franske soldatene forholdt seg passive, etter ordre. Verken den franske eller den internasjonale opinionen reagerte.

Ofret de Gaulle harkiene? Han forrådet dem, fordi han på liv og død ville sikre freden, skriver Benamou, som mener de Gaulle likviderte Algerie. Det eneste han forsto var militær retrett. Krigshelten skjønte ikke verden. Han var pysete. En banal franskmann som fryktet at det ble for mange arabere i Frankrike. Rassist. Frankrike var åpent for alle raser, mente han, bare det ikke ble for mange av dem. Siden Algerie hadde fått sin uavhengighet, var det ikke tale om at Frankrike skulle påta seg ansvar for 10 millioner arabere. Bare en liten del av harkiene, om lag 20.000, ble reddet og evakuerte til

Frankrike. Der levde de under elendige forhold.

Seint, for seint, har franske myndigheter innrømmet forholdene. President Jacques Chirac har gjort 25. september til nasjonal gjenkjenningssesdag for harkiene, og har delvis bedt om unnskyldning. 68 prosent av franskmennene mener Frankrike står i gjeld til harkiene.

De algerisk-franske patriotene har ikke tilgitt. Frankrike visste at de ville bli massakrert, sier deres organisasjoner. De har tatt ut søksmålet om forbrytelser mot menneskeheten. Ikke så mye av juridiske årsaker (det ble amnesti i 1968) som av pedagogiske og terapeutiske grunner.

– Vi vil ikke ende som avkoloniseringens søppel, sier harkisønn Boussad Azni.

FUNDAMENTALISME

I et intervju i TV2's Tabloid definerte Bill Clinton fundamentalisme på omtrent følgende vis: de som hevder å ha enerett på sannheten og at de som er uenig i dette, skal man drepe.

Hørte en kar som etter 11.9.2001 sa at den som ikke er med oss, er mot oss.

Det må vel da være en fundamentalists tale...

DOJ

SHARONS UTBLÅSNING

Israels statsminister Ariel Sharon kritiserer EU for ikke å bekjempe en "kollektiv antisemittisme" i Europa. Han hevder nærmest at europeerne er anti-semittisk av natur, anti-semittisk i betydningen anti-jødisk.

Sharon kan ikke, på grunnlag av at Hitlers folkemord under krigen, kalle all kritikk av Israels aggressive politikk i de okkuperte områdene, for anti-semittisme. Ethvert folk som har vært okkupert har svart med motstand av alle slag. En militærmakt som benytter tanks og maskingevær mot steinkastende ungdommer og som har brutt en rekke FN-resolusjoner, må finne seg i å bli kritisert. Og alle som står bak en slik saklig kritikk av staten Israel vil ha seg frabedt å bli beskyldt for å være anti-semittisk av en statsminister som valser ned boliger og mennesker i okkupert land.

Nå har det seg slik at både jøder og arabere er semittiske folkeslag. Begrepet anti-semittisme, i betydningen anti-jødisk, er derfor helt meningsløs.

DOJ

NEI TIL ASYL

Om jomfru Maria med Jesus i armene møtte opp som asylsøkere ved grensen, hva ville skjedd? De ville umiddelbart blitt nektet oppholdstillatelse.

Det mener i alle fall den australske erkebiskopen Peter Jensen. For selv om australierne ser på landet sitt som "Guds egen land", så mener han at Jesus og hans familie med stor sannsynlighet ville blitt avvist ved grensen, om de ville forsøke seg på å få asyl "down under".

Man kan nok anta at det samme hadde skjedd i Norge for tiden. Med Per Sandbergs støtte...

DOJ

Teologisk konflikt II

Del II av Svein O. Hauffens innlegg «Teologisk konflikt» som ble uteglemte i nr. 10

Av Svein Otto Hauffen

Under overskriften: «Ablegøyer i helligdommen. Bots- og bededag 1997: Samme selvtukt på Kirkens ytterfløyer», skrev Dr.theol. og philos. Per Lønning et innlegg i Aftenpostens spalte: «I dag».

– En forstælig reaksjon på groteske brudd på hevdvunnen kirkelig praksis. Bl. a. ved irregulære opptrinn under søndagsgudstjenester. Hvor muslimer, såvelsom ateister «illegalt» fikk bedrive egeninteressererte soloutspill; ved en illojal sogneprests selvtukt bak Oslobispens rygg.

Reaksjonen gjaldt videre en illegitim vigsling i Fiskarheimen, Bergen. «Dagen derpå» hadde TV2 forsepeilet Lønning å få møte kirkeminister Lilletun på skjermen.

Efter «I dag»-innlegget ble Lønning angrepet av prest Einar Gelius. Kommenteres til slutt.

Den beste kort-definisjon av levende religionsutøvelse i kirkelig sammenheng er visstnok følgende av Per Lønning: «som dynamisk fellesskaps-utvidelse i tilbedelse og lovsang... og dermed som funksjonelt samfunn basert på solidariske uttrykksformer.»

Per Lønnings belysning

Omtalte hendelser belyses i nevnte innlegg, hvorfra alt vesentlig følger her:

Hva er egentlig verst: en vaktmester på prekestolen eller en hedning? Utfordringen fikk jeg i fleisen på TV2 etter årets bots- og bededagsopptrinn i Vålerenga kirke og i Fiskarheimen, Bergen. Den var berettiget – vel å merke: som provokasjon.

«Bisp Børres vaktmester sto ikke på noen prekestol. Han ble vigslert i det faste søndagscenteret for Strandebarm prosti.» Men «vigslingen» skjedde med uttalt (og utkledd) ambisjon: kopiering av presteordinasjon i Den norske kirke!

Erling Folkvord, som fremfor å se

Vålerenga banke Strømsgodset på Ullevål valgte å banke oslobiskopen i Vålerenga kirke, sto heller ikke på «stolen». Avløp fant han fra kirkens lesepult: «Diskriminering: her står jeg, ateisten, men biskopen nektet en muslim å slippe til.»

Sakens kjerne i Fiskarheimen var: heleri. Den ene ga videre noe som ikke tilhørte ham, til en annen som visste om dette.»

«Når det gjelder forestillingen i Vålerenga kirke, kan den i all sin galskap bevisstgjøre hvilken gudstjeneste-devaluering enkelte prester, navnlig i hovedstaden, har lagt opp til gjennom flere år nå. I Vålerenga har vi de siste ukene hatt bataljene først om en muslim, så om en erklært ateist som søndagstalere.»

«Høymessen, vårt norske konsentrat av 2000 års felleskristen gudstjenesteerfaring, har reflektert spilleregler til vakt om sin egenart. Fra ende til annen: en kristen menighets samtale med Gud som ikke skal avbrytes med soloutspill: opplesninger, opptrinn, foredrag, innslag som bryter meningsforløpet.

Noe helt annet er spørsmålet hva kirkerommet kan brukes til resten av uken. På 1960-tallet inviterte jeg personer av ulike livssyn under overskrift: «Mine spørsmål til kirken.» De sto på prekestolen i Bergen Domkirke- for å bli best mulig hørt. Poenget var at kirkens representant sto ved siden av, lyttet og gikk inn i direkte samtale. Under kirkens tak bør det vere betydelig åpenhet for slik samtale, som for kirkerlevant kunstnerisk utfoldelse. I søndagens gudstjeneste er det rom for - gudstjeneste.»

Polemisk uredelighet

I sitt aggressive tilsvær til Per Lønning, hevder Einar Gelius (EG) at «Lønning burde kunne se forskjellen i de to sakene» - Intet i Lønnings innlegg tyder på at forskjellen ikke er sett. Men hvordan er EGs skjeleevne? «Lønning har i en kronikk 4.11. rettet kraftig kritikk mot bl.a. undertegnede.

– 1) Lønnings tekst står ikke i kronikken «I dag». 2) Der er Gelius navn ikke engang nevnt.

Han er videre «overrasket over Lønnings» kritikk av upassende og malplaserende foreteelser ver høymessen. Hvorfor så overrasket, efter at Lønning opplyste om TV2s provoserende utfordring til ham, «etter årets bots- og bededagsopptrinn i Vålerenga kirke og i Fiskarheimen, Bergen?»

EG insinuerer manglende romslighet og toleranse. Til tross for Lønnings klare ord om «- hva kirkerommet kan brukes til resten av uken -» og «- under kirkens tak bør det være betydelig åpent for slik samtale, som for kirkerlevant kunstnerisk utfoldelse. I søndagens gudstjeneste er det rom for - gudstjeneste.» Hvordan er det med EGs egen romslighet og toleranse overfor avvikende meninger? For eks. når Lønning gjør seg til velartikulert talsmann for alle dem som ikke kommer til orde i Aftenposten? EG: «- fatter ikke hvorfor man skal lage slik oppstyr rundt en praksis som svært mange mennesker setter pris på.» Undertegnede fatter ikke at noen kan kalle det for «slik oppstyr» når ens neste i et kort innlegg forsvaret en hevdvunnen praksis, som utvilsomt de fleste fortsatt setter pris på. Mens muslimer og gud vet hvilke andre, kan komme til orde i kirkerommet resten av uken. EGs egen «romslighet og toleranse» praktiseres bl.a. ved hans brutale påstand om Lønnings meningsavvik som «-Lønnings arrogante spark.» EGs selvtvettferdige innlegg, uten ringeste antydning til eftertanke, selvprøvelse, eller selvransakelse, er en sammenhengende bekreftelse på berettigelsen av Lønnings innlegg. Og på nødvendigheten av hans vekkende form. Som Søren Kierkegaard sier: «Værre enn den sorteste synd, er selvtvettferdigheten.» Hvor store kirkeklokker må egentlig til for å vekke enkelte til besinnelse om hvordan høymessen bør være?

USA har trent opp nye soldater i ørkenkrigen i Irak....

DOJ

Adresseavisa 3. mai 2003:

Patriotparagrafer mot Frihetsgudinnen

Du skjønner at du lever i alvorlige tider når bibliotekarene begynner å snakke høyt

Av Sven Egil Omdal

På de offentlige bibliotekene i Skokie, Illinois og Killington, Vermont henger det oppslag som advarer kundene om at FBI kan forlange oversikt over hvilke bøker de låner. «Biblioteket kan ikke nekte å utlevere disse opplysningene», står det.

Kanskje ikke. Men i Arcata har de likevel tenkt å forsøke. I denne lille californiske byen har kommunestyret vedtatt at det fra og med i går er ulovlig å adlyde den såkalte Patriotloven. Offentlige tjenestemenn som frivillig adlyder FBI-anmodninger hjemlet i denne loven, vil få en bot på 57 dollar.

Ifølge The Washington Post slutter de 16.000 innbyggerne i Arcata mannsterkt opp om det bystyremedlem David Meserve kaller «et ikkevoldelig forhåndsangrep» på en lov som gir myndighetene rett til å avlytte personer, ransake hjem, tappe data-maskiner, internere mistenkte på ubestemt tid og overvåke alt de kjøper, låner og leser – uten rettslig kjennelse. I tillegg er det ulovlig å protestere. Biblioteket opplyser til en kunde at lesevanene hennes blir overvåket av FBI. Påførende som gjør anskrik når slektninger blir arrestert uten lov og dom, kan bli straffet for å ha røpet en statshemmelighet.

Patriotloven ble vedtatt rett etter 11. september 2001. Så kort tid etter, faktisk, at det er grunn til å tro at den var forberedt før flyene tok peiling på World Trade Center. I en nasjon hvor sjokket over å ha mistet tryggheten ikke hadde lagt seg, var det få som oppdaget at justisminister John Ashcroft plutselig rykket også friheten fra dem. Men nå heves røstene bak biblioteks-skranker, fra talerstoler og i avisspaltene. Selv om ingen har gått så langt som bystyret i Arcata, og erklært loven ulovlig, har

88 andre byer vedtatt å fordømme loven. Noen har instruert det lokale politiet til å nekte å hjelpe FBI med å håndheve den. Hawaii vil ventelig, som første delstat, vedta en kraftig protest mot loven med det aller første. Men i Washington gjør John Ashcroft klar sitt neste masseødeleggelsesvåpen.

I januar ble utkastet til Patriot II lekket ut til offentligheten. Borgerrettighetsadvokater kaller lovutkastet for et «masseangrep på privatliv, ytringsfrihet og informasjonsfrihet». Selv Ashcrofts tradisjonelle støttespillere i høyreorienterte organisasjoner som Gun Owners of America og The American Conservative Union frykter det samfunnet justisministeren forsøker å skape. Spesielt frykter de forslaget om at selv amerikanere, born in the USA, kan bli fratatt statsborgerskapet hvis myndighetene bare så mye som mistenker dem for å være medlemmer av – eller støtte – en organisasjon eller gruppe som regjeringen i Washington betegner som terrorister. Etter denne tenkningen kunne Martin Luther King jr. vært fratatt passet og utvist til den landsbyen i Afrika hvor tippoldefaren hans en gang ble kidnappet av slavehandlere.

Våpeneiere, som det er noen av i USA, frykter loven skal bli vendt mot dem av en ny regjering, hvor idealene fra Texas ikke står fullt så sterkt. Høyesterett har tidligere slått fast at det er grunnlovsstridig å frata noen statsborgerskapet. Regjeringen har fått sin myndighet av borgerne og kan ikke bryte denne kontrakten ved å fjerne borgerne, hevder retten den gang. Men den amerikanske høyesterett er politisk oppnevnt og ånden fra den liberale justitiarius Earl Warren svever ikke lenger over benkene.

Selv om den pågående avdemokratiseringen av USA skjer i ly av terrorismetrusselen, er paragrafene i utkastet til Patriot II-loven formulert slik at de lett kan brukes mot enhver handling

som myndighetene misliker. Blant annet blir det foreslått at den som krypterer informasjon om en planlagt forbrytelse skal dømmes til mellom fem og ti år i fengsel. En ulovlig politisk demonstrasjon, for eksempel til støtte for Iran eller Syria, vil være en slik forbrytelse. Den som krypterer emailen om hvor demonstrasjonen skal finne sted, kan få 10 år bak murene, bare for krypteringen.

Anita Ramasastry, dosent i jus ved University of Washington i Seattle, hevder at loven også kan bli brukt mot dem som utveksler musikkfiler på internett, og på den måten bryter den drakoniske Digital Millennium Copyright Act. «Hvis filene er kryptert, kan de risikere en automatisk minimumsstraff på fem års fengsel, og kan måtte sone 10 år, bare for krypteringen», skriver hun i en analyse av lovutkastet.

Her gjelder det å lese seg opp mens det ennå er mulig. En undersøkelse som universitetet i Illinois har utført blant 906 bibliotek, viser at 545 av dem allerede har hatt besøk av FBI og blitt bedt om å gi fra seg utlånslistene. Halvparten av bibliotekarene overga seg frivillig. De fulgte også lovens ordre om ikke å røpe for utlånerne at de blir overvåket. Men andre kolleger hevet røsten. En talsmann for American Library Association, verdens største og eldste biblioteksorganisasjon, sier til ABC News at Patriotloven og FBI's bibliotekrazziaer ikke bare truer amerikanernes ytringsfrihet, men også «underminerer deres evne til å være ansvarlige borgere fordi de blir skremt fra å søke informasjon som regjeringen ikke vil de skal ha.»

Saddamstatuen i Bagdad ble revet ned med en stridsvogn. Frihetsgudinnen i New York er tvunget i kne av den første Patriotloven. Med den andre på plass, faller nok hun også.

I Washington gjør John Ashcroft klar sitt neste masseødeleggelsesvåpen.

Klubbsnobberi

Fra tid til annen kommer de frem i dagen, medlemmene av Mensa, den eksklusive klubben for personer som har en IQ på 148 eller mer. Det er noe til kvotient; bare to prosent av menneskeheten er så heldig med toppetasjen.

Dette er folk som kan forklare deg litt om amorfe flukstrukturer, ikke minst fordi trondheimsavdelingen stort sett består av studenter fra

Gløshaugen, skal vi dømme etter et innslag i fjernsynets Midtnytt.

– Vi samles bare for å prate om løst og fast og spise pizza, sa de unge skarpe i reportasjen fra en restaurant.

Vi andre tør knapt tenke på hva «løst og fast» kan bety. Den utvidede gravitasjonsteori? Databasert beslutningsstøtte for skipsprosjektering?

Tilfeldigvis satt vi i restaurantens underetasje sist klubben hadde møte.

Tilfellet ville at vi skulle forlate restauranten samtidig med de unge, på vei til bussholdeplassen. Under en livlig diskusjon om kvantemekanikken som deformasjon av den klassiske mekanikk, gikk pussig nok de unge begavelsler i feil retning, snublet i et par søppeldunker og deiset inn i en husvegg. Fortumlet ble de sittende på fortauet og vente på bussen som aldri kom, mens de iakttok novemberhimmels myriader

av stjerner; kanskje beregnet de asteroidebaner eller nordlysets dans.

Stjerner skulle de selv bli, forresten, for hadde de kanskje ikke satt kryss i de riktige rutene på testskjemaet da det virkelig gjaldt, slik at det kunne slås fast en gang for alle: Glupere kan ingen bli.

Vi andre tok bussen hjem.

Filur

Erfaringsproblematikken

Av Willy Bjørndal

Det er et ordtak som sier at har man først lært seg å sykle, så glemmer man det aldri. Sammenligner man dette med den erfaring som foregår på det politiske plan, og innen den imperialistiske mentalitet som dominerer innenfor den vestlig orienterte arena - og som gang på gang utøves uten at man tar til etterretning at det er gjennom erfaring og atter erfaring at man sakte men sikkert lærer av de feil man utøvde i går - så forblir man erfaringsløs, og det hele gjentar seg i uvitenhet og dårskap (eller skal vi si det som det er - direkte galskap).

Selv et lite barn begriper dette uten videre vanskeligheter og tar således innover seg de fordelene man gjør seg gjennom å lære gjennom erfaring.

Kanskje det er derfor man vil oppleve det om og om

igjen. Kanskje denne ideen om repetisjon har smittet over på hvordan man skaffer seg erfaringer. Har man erfart noe - så vil man erfare det samme igjen og igjen. Bare så synd at det innen "visse kretser" undergraver betydningen av erfaring, og samtidig undergraver enhver erfaring i det hele tatt. (les: globalimperialismens diktatur). Gjør man ting om igjen er det som om tiden (fortidens problematikk) står stille. Men tiden går selv om det ikke ser slik ut. For Dante var denne gjentakelsen et bilde på Helvete.

Det å gjøre fortida én gang til er hva man drømmer om i krigsimperialismens stadig oppadgående krigshysteri. Bare så synd at selv om det i praksis er mulig, er det faktisk prinsipielt erfaringsmessig umulig.

Med fortsatt håp om en fredelig "fordelingsfremtid" for oss alle på denne - vår felles jord.

Willy Bjørndal
Bergen, 12.12.03

Vi mister vårt land – bit for bit

Vi begynner å nærme oss «enden». Ikke den religiøse dommedag, men slutten på vår nasjonale selvstendighet. Bit for bit mister vi vårt land til kapitalinteresser som tar styringen på alle områder. Det skjer stille og umerkelig. Dersom du ikke er våken, vil du møte dagen da du står der ribbet, uforstående og utslått, umyndiggjort. Det hele minner meg om en venn som kjempet siste krig med våpen i hånd. Han sa som så ... «Hva var det jeg kjempet for? ... nå blir landet vårt tatt uten bruk av våpen». Det er det som har skjedd og stadig skjer med de bindingene vi har i dag (EØS).

Solidaritet og velferd er snart fremmedord. I stedet har vi fått pengelønnsomhet og privatisering som det store alfa og omega. La meg nevne en aktuell «bit», den siste av en lang rekke:

Det åpnes nå for at skolen, helt

ned til grunnskolen, skal drives privat uten at det stilles betingelser av ideell eller pedagogisk art. Selskaper skal kunne drive skolen på driftsøkonomisk grunnlag. Og dette gjelder ikke bare norske foretak. Norge har i sin bindingsliste i GATS-avtalen (General Agreement on Trade in Services) skrevet under på at alle WTO-land kan drive utdanning i Norge. De kan altså drive på profittbasis. De må stille likt med statsskolene, og vil derfor få statsstøtte (GATS art. XVI og XVII).

Er det slik du vil vi skal ha det? Du har sikkert fantasi nok til å se mulige konsekvenser når dette slipper løs.

Vi får komme tilbake til andre leie «biter» senere.

Leif Stenberg Gausdal
Flekkfjrod

KLAR TALE

Donald Rumsfeld er utnevnt som den mest klarttalende amerikanske politiker siste år. Her er en av hans siste gullkorn, ifølge nettavisene:

- Meldinger som forteller at noe ikke har skjedd, er interessante for meg fordi, som vi vet, er det kjente kjente faktorer, det er ting vi vet vi vet, sa Rumsfeld og fortsatte ufortrødent:

- Vi vet også at det er kjente ukjente faktorer, det vi si at vi vet at det er noen ting vi ikke vet. Men det er også ukjente ukjente faktorer - de vi ikke vet at vi ikke vet, sa han.

Godt å vite at verdens eneste supermakt ledes av slike åndshovdinger...

DOJ

Så er vi i gang igjen!

Av Emil Seglem, Horten

I krig, kjærlighet og EU-tilnærming er alt tillatt! Unntakstilstand setter lover ut av kraft og erstattes av andre, vet vi. I EU-debatten er det løgn og propaganda som gjelder. Staten med sitt embetsverk, industriledere, presse, media for øvrig, politikerne, kort sagt hele Norges makelite, tar disse midler i bruk i kampen for å få oss inn i EU. Da skulle vel saken være avgjort?

Det trodde vi to ganger tidligere. Problemet denne gangen er at nei-folket er i ferd med å gi opp. Vi orker nesten ikke å vekke til live igjen alt det onde som er i oss alle, og som kommer frem i debatten. Mistroen til politikerne nådde sist et toppmål! Vanlig folkeskikk forsvant. Debattprogrammene i media bekrefter denne påstanden. Motstanderne har alltid ment at før eller siden kommer vi inn, men vi stemte nei! Da visste vi ikke fullt ut hvordan ja-siden arbeidet, og gikk på med freidig mot. Nå har vi ingen illusjoner. Det er allerede i gang. Salget av Norge har startet. Se på spillet i EØS-forhandlingene. Kravet fra EU er at vi skal betale full pott lik medlemskap. Bedre kunne det ikke bli for de norske forhandlerne. De er ihuga jafolk, og siden alt er lovlig herom var dette startskuddet til det vi nå erfarer: Det virker nesten som avtalt mellom forhandlingspartene. Felles interesser har de åpenbart. «Vi har ingenting å stille opp med – intet å tilby», lød budskapet. Dette høylytte og støyende ropet kom fra forhandlerne, regjering og de impliserte. Det ble sagt slik for at hele Europa skulle høre det. Journalister lot det passere uten kritiske spørsmål. Forhandlingsstrategien går ut på at EØS skal bli så lite attraktiv som mulig. Tydeligere kunne det ikke vises.

Saken er at EU er veldig interessert i å få oss med. Det har de jo selv innrømmet! De har gjort seg lekke mer enn en gang. Vi er verdens tredje største oljeeksportør. Og fiskeres-

sursene våre har EU et desperat behov for. Den svenske statsministerens utsagn nylig, styrket også ja-sidens posisjon. Tenk om han hadde sagt det motsatte av hva han sa! Da hadde han øket sjansene for en vellykket EØS avtale. Han er en norgesvenn og visste hvordan han skulle ordlegge seg for å styrke sine norske kameraters sak. Det er heller ikke her utenkelig at han ble bedt om å gi et lite bidrag. Sist kalte vi det for «svenskessug». Taktikk er et annet ord for lureri i det politiske språket. Det Gro Harlem Brundtland fikk til med EØS-avtalen, var unikt selv om det ikke gikk helt som hun håpet og de fleste trodde. Nå skal ja-siden fullføre der hun misset, gjøre EØS så uappetlig at vi bare må inn i EU. I den sammenhengen er det litt komisk. EU-landenes alkoholpolitikk var en anstøtsstein mot KrF og Bondevik. Men han bedyret at EØS ikke ville påføre oss alkoholdirektiver vi ikke kunne akseptere. Nå har han slukt kamelen som heter «rusbrus i butikkene».

Som sagt har vi motstandere trodd at et medlemskap var unngåelig. Den nye verdensordningen er sikker: Signalene er entydige. Religion og yttringsfriheten innskrenkes globalt. Demokratiet og enkeltindividets innflytelse har trange kår. Amerika – verdens mest frihetselskende land gjennom tidene, vedtar lover som ruinerer friheten. Republikanerne sitter med presidenten og flertallet i begge kongressens kamre. De dikterer politikken dit de vil. «Det ser ut som et lam, men snakker som en drage». Europa har tradisjoner for slikt, og følger etter. Makteliten samler grepet! Bibelen har forutsagt dette, men det får vi ta en annen gang. Det koster å kvitte seg med søppel. På samme måte vil noen i dag betale for å bli av med vår suverenitet og nasjonale egenart. Ube-gripelig.

Morgenbladet:

USA truer med å invadere Amerika

President George W. Bush har fremmet trusler om å invadere Amerika. Truslene kom på tampen av en pressekonferanse i Det hvite hus om utviklingen i den globale økonomien

Av John Erik Riley

På spørsmål om det var noen andre land USA hadde planer om å invadere, etter krigen mot Iran, svarte presidenten:

– Hva med Syria, da? Eller hvorfor ikke Amerika?

Trusselen om å invadere Amerika utløste et skred av spørsmål fra det måpende pressekorpsset.

– Problemet knytter seg ... øh ... først og fremst til global sikkerhet, fortalte presidenten.

– Det har kommet meg for øre at Amerika har utviklet enorme mengder masseødeleggelsesvåpen. Og at landet styrer verdens mest velutviklede og effektive militære styrker.

– Vår etterretning har dessuten påvist klare forbindelser mellom det amerikanske regimet og diktatoriske regimer rundt omkring i verden. Amerika har vært med på å finansiere regimet til Saddam Hussein og terroristene som Osama bin Laden. Det er også umulig å vite hvor mange mennesker Amerika har vært med på å drepe, direkte eller indirekte, forklarte presidenten.

– Hvis vi ikke stopper Amerika nå, kan vi komme til å angre siden.

Bush – det endelige målet for en eventuell invasjon i Amerika vil være regimeskifte. Etter en kortvarig krig, planlegger regjeringen å innføre demokrati etter mønster fra Afghanistan og Irak. Det er foreløpig uklart nøyaktig hvem av landets opposisjonelle som vil bli bedt om å delta i denne prosessen, men ifølge

Bush er Amerika overmodent for demokratisering.

– Amerikanerne higer etter noe de fleste av oss tar for gitt, nemlig frihet, sa presidenten.

– Selv om amerikanerne har en fri presse, styres de fleste TV-kanaler av mennesker med sympati for regimets harde linje. Opposisjonelle kommer knapt til orde. Gjør de det, blir de utsatt for boikotter fra folk på høyresiden.

– Ja, og så er det dette med demokrati og sånn, fortsatte presidenten.

– I dag styres landet av et regime som trikset seg til seier ved siste valg. Det finnes et slags opposisjonsparti, de såkalte «demokraterne», men de er bare en gjeng sveklinger som snur kappen etter vinden. For eksempel var de med på å innføre en lov som gir regimet rett til å overvåke og internere amerikanere uten å prøve saken for en domstol. Demokratene støttet regimets harde linje, til tross for befalinger fra andre opposisjonelle!

Ifølge en rekke menneskerettsorganisasjoner benytter Amerika seg også av dødsstraff. De vanligste ofrene er de såkalte «svarte» amerikanere, som etter Bushs utsagn har vært utsatt for massiv undertrykking gjennom århundrer.

– Ifølge det jeg nettopp har lest lever mange svarte amerikanere under fattigdomsgrensen, og har ikke engang tilgang på helseforsikringer og medisinsk hjelp. Noen har knapt råd til mat.

– Det er simpelthen utholdelig at et land behandler sin egen befolk-

ning på denne måten, avsluttet presidenten.

– Noe må gjøres!

En rekke journalister spurte presidenten om de praktiske sidene ved en eventuell militæraksjon. Amerika vil være det største landet USA har invadert til nå, med en befolkning på anslagsvis 290 millioner mennesker.

– Det fine er at mesteparten av våre militære styrker allerede befinner seg i området, svarte presidenten.

– De har gjort seg godt kjent med landskapet og de lokale forholdene. Dessuten er mange av våre soldater flyktninger fra Amerikas fattigste bydel. De er dermed godt trent til å skyte på naboen sine.

Presidenten fortalte at det var med tungt hjerte at USA har besluttet å invadere Amerika.

Da det ble påpekt at mange vil ha vanskelig for å forstå forskjellen mellom presidenten i USA og presidenten i Amerika – og at mange oppfatter dem som en og samme person – ble tonen nesten hissig:

– Dette er ikke tiden til å henge seg opp i byråkratiske spissfindigheter, understreket Bush.

– Førsteprioritet må være å frigjøre amerikanerne. Først etter at det korrupte regimet er fjernet, kan vi sette oss ned og diskutere politikken i landet.

Tidligere har forfatter John Erik Riley skrevet i Morgenbladet om litterære strømninger i sitt hjemland, USA. Denne uken kom han over en nyhetssak som var så viktig at han for første gang måtte prøve seg som politisk reporter.

Fra velferdsstat til velferdssamfunn?

Av Thorbjørn Andersen Halden

Spørsmålet stilles etter å ha lest en artikkel av Theo Schewe, (Halden Arbeiderblad, 7.10.). Studielederen ved Høgskolen i Østfold kom i artikkelen med en del innspill og synspunkter som alle bør reflektere over. Kanskje først og fremst politikerne i landets nasjonalforsamling.

Disse – og deres likesinnede på fylkes- og kommuneplan – er imidlertid prestisjepreget. Derfor våger de neppe å innrømme det som i årevis har foregått – både foran og bak politiske kulisser.

Theo Schewe trakk blant annet inn det historiske perspektiv, når det også gjelder kommuneøkonomiens og velferdsstatens fremtid. I dag har

vi bak oss et lokalvalg – som nok en gang er blitt karakterisert som et protestvalg. Det er jeg enig i, som en av de omlag 1,4 millioner sofavelgere.

Min begrunnelse finnes i det etterfølgende: Utviklingen etter 2. verdenskrig er en fortsettelse av den dystre historie, og av dem som har beskrevet brikker i dette politiske spillet, er en av landets advokater, Kr. Almås. (To av hans artikler kunne leses i Nationen, 9.4. og 27.9.91). At ingen stortingsrepresentanter da reagerte – er avslørende for disse, og lite oppmuntrende – diplomatisk uttrykt.

Om to år er det stortingsvalg, og hva så? I den forbindelse er det fristende å bruke ord fra artikkelen til Theo Schewe: Så langt har verken politikere eller fagfolk funnet gode

løsninger for å møte disse utfordringene.

Min påstand er imidlertid at en fornuftig løsning ligger snublende nær. Men jeg har til gode å se at noen politikere eller fagfolk har reagert – selv om løsningsforslag om overgang fra velferdsstat til velferdssamfunn har foreligget i mange år.

I tillegg til nevnte advokat vil jeg også trekke frem en annen hedersmann: Tidligere fylkesarbeidssjef i Oppland – Eiliv Bakke. Også hans løsningsforslag er i årevis bare blitt skjøvet til side av såkalt ansvarlige politikere. Disse må nå begripe at det slett ikke bare er å knipse med fingrene og servere tomt, politisk pjatt – og så møter folk frem ved valglokalet. Det forlanges atskillig mer – dersom det enkelte menneskes frihet skal ha noen mening.

Serie-grossist uten sex-press

Dag Ove Johansen (53) er seriegrossist. Han pøser bøker ut på et kioskmarked der det skal være store doser hjerte og smerte. Men han slapp unna sex-preset og fikk skrive om samene Ande som reiser til Alaska for å lære urbefolkningen reindrift.

Guri Hjulstad

Trønder-avisa på nett

– Selv om det er seriebøker vil jeg ikke kalle det kiosklitteratur. I motsetning til en del andre så har jeg ikke fått beskjed av forlaget om å legge inn så og så mye sex, sier Johansen på kav trønderisk.

Hans nordtrønderske bakgrunn fornekter seg ikke. Med en lærer som far var han som barn bosatt flere steder i Nord-Trøndelag. Ei tid i Levanger, noen år i Lierne og på Snåsa. Realskolen og gymnaset tok han i Namsos, der medelever og læ-

rere ble fascinert over hans historier. Evnen til å lage gode historier har han i voksne år brukt til å skrive over tjue serieromaner, først for Bladkompaniet, Orkana og fabula, nå for Damms forlag.

Samisk kultur

Dag Ove Johansen har samiske aner og er opptatt av samisk kultur. I 1999 startet han researchen for å få skrevet en god underholdningsserie om samer, gull og rein i Alaska. Han tok utgangspunkt i amerikanernes invitasjon til norske samer om å lære eskimoene i Alaska reindrift. Han kom tilbake fra Alaska med stoff til tolv spennende bøker om samene Ande. Men han vil ikke servere bare spenning. Han vil at bøkene skal fortelle noe viktig om samisk kultur og historie.

Tempoet

Første boka i "Sjamanens rike" kom ut i mars i 2002. Når Dag Ove Johansen nå leverer fra seg siste boka i serien "Sjamanens rike" har han gitt ut 12 bøker på halvannet år.

– Hvordan er det mulig å skrive i et sånt rasende tempo?

– Det går ikke så fort som det høres ut. Husk at jeg startet skriving og research i 1999. Dessuten er hver bok bare på cirka 80 vanlige sider, det vil si en tredjedel av en vanlig roman, beroliger han.

Hver bok blir solgt i cirka 7000 eksemplarer. Det er han fornøyd med, samtidig som at det er for lite til å kunne leve av skrivinga.

Men egentlig er han fornøyd med å ha et liv som inneholder både jobb i skolen og forfatterskap. Det ene inspirerer det andre. I perioden da han prøvde bare å skrive begynte han å kjede seg, savnet det friske pustet av ungdom.

Når siste bok i "Sjamanens rike" nå leveres forlaget er hans samliv med Ande og Marit slutt, men ideene til nye bokprosjekter er mange.

DRAMA: Eks-nordtrønderen Dag Ove Johansen har fordypet seg i samisk historie og skapt tolv spennende romaner av det. Foto: Sverre Breivik

USA I ISRAELS FOTSPOR

USA lover full granskning av et bombeangrep i det sørøstlige Afghanistan som kostet ni barn livet. Amerikanerne beklager på det sterkeste at uskyldige mennesker omkom, heter det i en kunngjøring søndag. Amerikanerne skulle "ta ut" en bestemt mann i bombeangrepet med fly. Resultatet ble at de i tillegg drepte 9 barn.

Det er en slik teknikk Israel har benyttet seg av i krigen mot palestinerne. De bruker jagerfly for å drepe en bestemt mann. De ender opp med å dra med seg en mengde uskyldige sivile i tillegg.

Jeg undres på hvor den såkalte kirurgiske bombingene har gjort av seg?

DOJ

FREDSPRISVINNER KRITISERTE USA OG VESTEN

Uten å nevne navn kritiserte Shirin Ebadi land som brukte 11. september 2001 som påskudd for å invadere andre land. Hun tok også et oppgjør med Vesten, som lot Iraks ene brudd på FN-resolusjon føre til angrep på landet, mens Israels utallige brudd på samme, ikke fører til noe som helst.

DOJ

ET FEILGREP AV USA

Det er galt av USA å holde terrormistenkte personer på militærbasen Guantanamo på Cuba, mener Spanias utenriksminister Ana Palacio.

USA får etter hvert mer og mer motbør for sin folkerettsstridige fengsling av mennesker på Guantanamo-basen.

Det er på tide.

I USA øker også motstanden mot landets utenrikspolitikk, som mange mener har skapt flere fiender enn venner og har økt faren for terroraksjoner enda mer.

DOJ

NORSKE STYRKER I IRAK

De norske styrkene skulle fjerne miner og eksplosiver i Irak. Men styrkene er underlagt britisk lederskap og disse nekter nordmennene å utføre jobben sin.

Er norske styrker dermed en del av okkupasjonsstyrkene?

DOJ

COMPARE OURSELFS WITH OTHERS

Travelling endlessly,
I'm searching my (oh) mind
almost afraid of what of what I will find,
wandering aimlessly.

Sisters of sadness,
sealed in their cell.
Whispering secrets,
what do they tell.

Compare ourselves with others,
and cover them in sin.
Oh God,
what a terrible state we're in.

There must be some way out of here,
a compromise that's right.
If we can not work it out,
we're gonna have to fight.

Willy Bjørndal

Snudd på hodet

Før hadde vi et uttrykk som het «arbeidet adler mannen». I dag har vi snudd det på hodet og sier «kapitalen adler mannen».

Kåre Willoch
tidl. statsminister til NTB

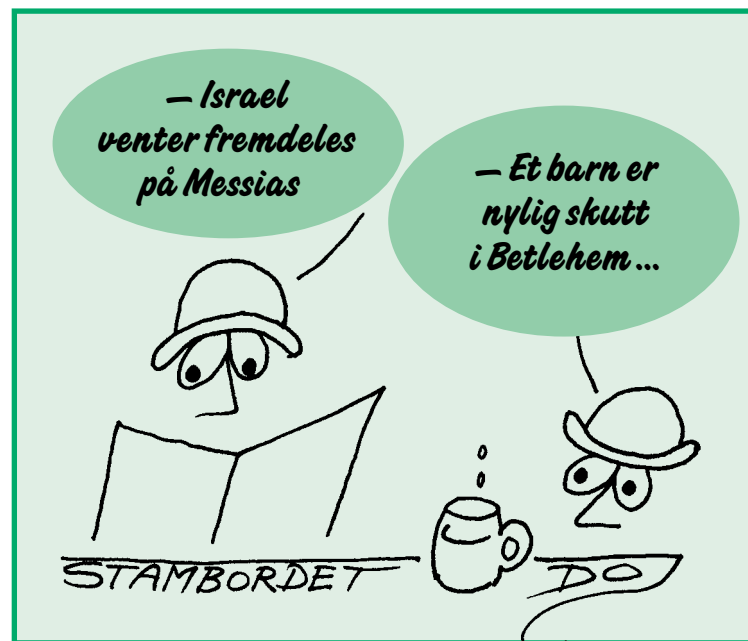
OM Å BANNE I SYNAGOGEN

Israels militærsejfer mener Israels politikk mot palestinerne er for undertrykkende, og at det er fare for at resultatet kan bli "hat og terrorisme" som vil bli umulig å kontrollere.

Uttalelsene fra generaløyntnant Moshe Yaalon, som er stabssjef for de israelske styrkene, signaliserer et klart brudd med den linjen Ariel Sharons regjering har lagt seg på. Sharon skal ha blitt riktig forbannet over disse uttalelsene.

Etter over femti år med krigføring mot palestinerne uten resultat, burde vel dette lyset ha gått opp for flere enn Yaalon i det israelske maktapparatet. Men det er godt å høre at noen tør banne i moskéen.

DOJ

Samfunnsliv

Redaksjon og ekspedisjon
6150 ØRSTA

Abonnement i hele Norden
Kr. 480,- pr år
kr. 240,- pr halvår

Annonsepris kr. 4,- pr mm
1. side kr. 4,50 pr mm

Abonnement kan tegnes
ved poststedene eller
direkte i ekspedisjonen

Sats og trykk:
Møre-Nytt, Ørsta